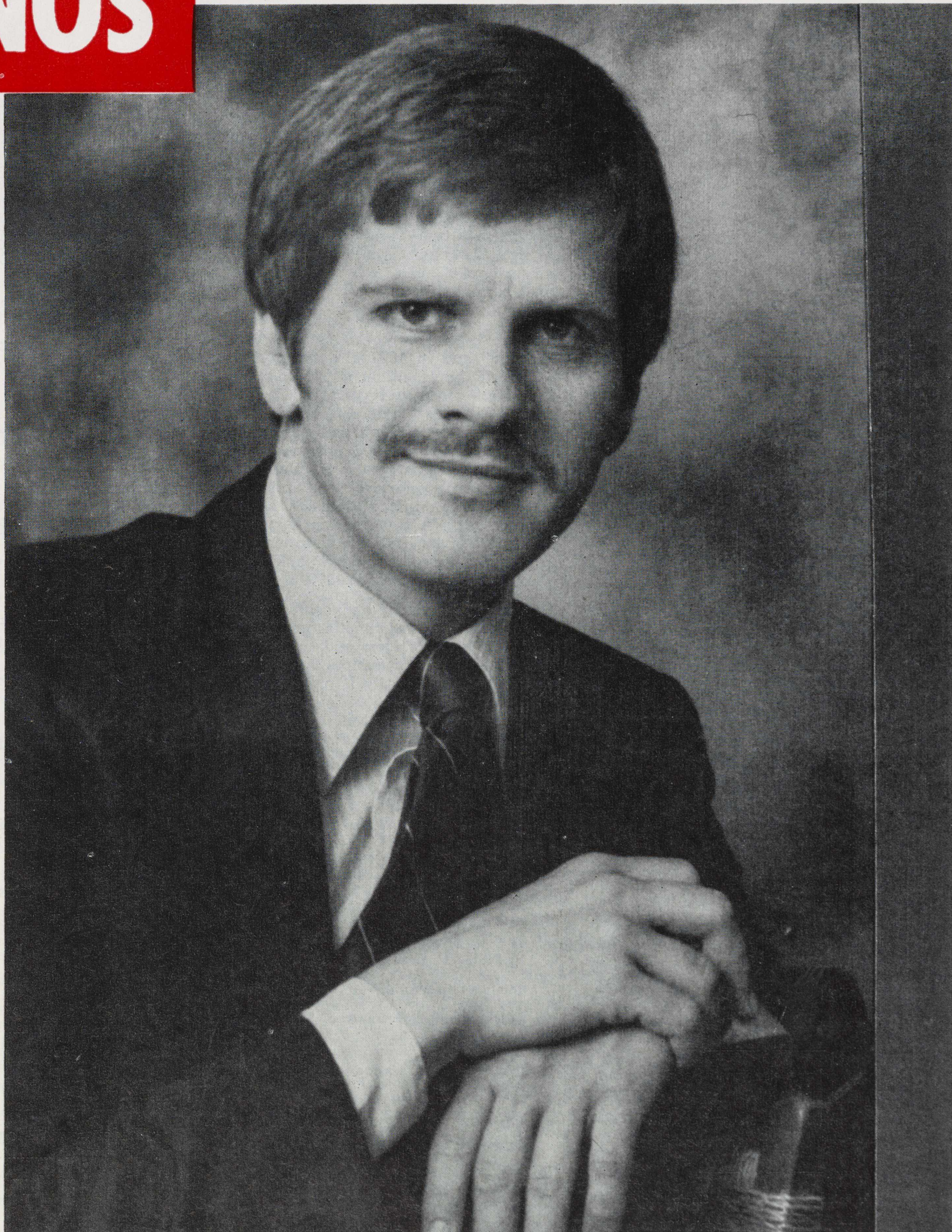

LIETUVIŲ

DIENOS

MUZIKAS JONAS GOVEDAS

LITHUANIAN DAYS

MAY

1980

1980 M. GEGUŽĖS MĖN.

L I E T U V I U
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029
Telefonas: 664-2919

1980, gegužis Nr. 5 (304)
May, 1980 No. 5 (304)

Eina XXXI metai
Volume XXXI

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-49 M.

"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN, PUBLISHED 1946-49.

Redaguoja
REDAKCIŅĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukiamas prenumeratą, skaitytą administraciją pereinamojo laišku.

Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.

Published monthly, except July and August

Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change.

Atskiro nr. kaina \$1.80 Single Copy \$1.80

Prenumerata \$18.00. Kanadoje \$20.00

Subscription \$18.00 Per Year. Canada \$20.00

Garbės prenumerata/Honorary subscription \$30.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, Calif."

VIRŠELIAI / COVERS

FRONT COVER

JONAS (JOHN) GOVEDAS

Born 1950 in Bury, England. Came to Toronto, Canada in 1952. Began singing in St. John the Baptist Children's Choir run by Rev. B. Pacevicius in 1958. The next year he began taking piano lessons with the composer Stasys Gailevicius and two years later became the choir accompanist and church organist. In 1967 won a silver medal and scholarship for highest provincial marks in Organ and Theory examinations. Entered the University of Toronto in 1968 where he studied piano, choral conducting and composition. Graduated with Bachelor of Music degree in 1972.

In 1973 he was asked to take over direction of the Toronto Lithuanian Choir "Varpas," and in 1977 also assumed direction of the Hamilton girls' choir "Aidas." He is presently organist at the Lithuanian Martyr's Church in Mississauga. In addition to teaching and performing he has recently resumed composing. He is concentrating on arranging Lithuanian folk songs in updated versions, reflecting the influences of living outside of the home country. A cycle of four songs on Lithuanian poets has been performed extensively by the soprano Gina Capkauskas who commissioned them in 1979.

As an accompanist and conductor he has appeared in over 40 cities in Canada, the U.S., South America and Europe. He was one of the conductors at the 5th Lithuanian Song Festival in Toronto in 1978. He is planning to release a record with the choir "Aidas" this fall.

LITHUANIA 700 YEARS

By Albertas Gerutis

Fourth Revised Edition. Includes:

1. The Origins of the Lithuanian Nations, by Prof. J. Puzinas.
2. Lithuania to World War I, by I. Jakstas
3. Independent Lithuanian, by Dr. A. Gerutis
4. Lithuania's Resistance, 1940-52, by A. Budreckis
5. Liberation Attempt from Abroad, by A. Budreckis
6. The Prospects of Lithuanian Liberation,

Order from:

L.D. Bookstore, 4364 Sunset Blvd.

Los Angeles, CA 90029

PRICE: \$12.00; BY MAIL, \$13.00

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

	Psl
Kun. P. Celiešius —	
Kodėl mes turime būti lietuviais? . . .	3
Jeronimas Pleinys —	
Hamiltono mergaičių choras "Aidas".	4
Muikas Jonas Govedas	7
Juozas Prunskis —	
Poezijos dienos Chicagoje	9
J. B. —	
Mirė Nadas Rastenis, poetas, teisininkas, visuomenės veikėjas	10
Iš Nado Rastenio poezijos	
Motinos Dienos vainikas	
Pabučiuok tą žemę.	10-11
B. M. —	
"Donelaičiui galvas lenkim".	11
V. Bacevičius —	
Čiurlionio ansamblio sukaktis foto vaizduose.	12
Pranas Pusdešris —	
Švieša nuo kalno. Tęsinys.	13
Knygos —	
Pr. Naujokaitis —	
"Giesmės žydėjimo metas".	15

ENGLISH SECTION

John Govedas	2
Bilingualism and Intelligence by Margis Matulionis	16
The Foundation of the University of Vilnius	16
Interview with Ruta Lee	17
1980 Free Olympiad	20
Workshop on Lithuanian Culture	20
Soviets Demand Stage and Film Propaganda	21
Exhibit Available	21
Heritage Youth Committee Organizes in Los Angeles Area	21
New Underground Magazines in Lithuania	21
Artist Describes Mounting "Oppression" in Lithuania	22
Economic and Political Situation Deteriorating in Lithuania	22
Lithuanian Legation	22

Pirmoji "Aido" nuotrauka po pirmo pasirodymo Hamiltone 1970 metų kovo mėn.

"Aidas" after its inaugural appearance in Hamilton, March, 1980.

KODĖL MES TURIME BŪTI LIETUVIAIS?

Tokį klausimą kėlė Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso dalyviai, suvažiuavę į studijų dienas Vakarų Vokietijoje, jaunimo stovykloje, 1979 metais.

Įdomu pasekti jų lietuviškos sąmonės aptarimą ir pagrindimą. Įžangai norėčiau žvilgtelti į prieš 30 metų Chicagoje įvykusias diskusijas apie jaunimo lietuviškai dvasiai puoselėti dedamas pastangas.

Menu, kaip šiandien, vienas aukšto rango dignitorius diskusijų metu taip svarstė: "Vis viena mes jaunimo neišlaikysime lietuvišku. Noroms nenoroms po 10 metų jis suamerikonės. Tad, vyrai, nieko nepadarysim. Prieš vėją nepapūsime. Geriau dabar veikime, kad mūsų jaunimas veikiausiai įsijungtų į amerikoniškas katalikų organizacijas." Su jaunimu veikiantiems asmenims minėtasis pasiūlymas buvo labai skaudus. Tie, kurie deda visas pastangas, kad mūsų jaunimas išliktų lietuviškas, kurie savo laisvalaikius bei atostogas aukoja stovyklajam jaunimui padėti išlaikyti lietuvišką dvasią jų sąmonėje, turėjo vis dėlto priešingą nuomonę. Mes esame atsakingi už savojo gyvenamo laikotarpio veiklą. Mes turime daryti tai, kas šiuo metu įmanoma ir galima. Niekas mus nekaltins nei už praeitį, nei už ateitį, kuri nepriklauso nuo mūsų. Ateitis mus teis tikrai už mūsų gyvenamo meo veiklą bei pastangas. Taip nutarę, veikiantieji su jaunimu ryžosi aukotis, veikti per lietuviškas organizacijas, stovyklas, jaunimo spaudą, kad jaunimas išliktų lietuviškas. Taip galvoja lietuviško nusistatymo tėvai, taip auklėja lituanistinių mokyklų pedagogai, taip ryžtasi gyvendinti lietuviškų stovyklų vadovai bei jų padėjėjai. Tą pačią mintį puoselėja išeivijos lietuviškoji spauda. Visų minėtųjų veiksmų bendromis pastangomis bei darbu turime šiandien tai, kad po 30 tremties metų jau nebe pirmoji, bet antroji ir trečioji generacija, suvažiuavę Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresan, nustebino mus, jau gerokai senstelėjusią generaciją, savo lietuviška sąmone bei puikio- mis rezoliucijomis.

Visų pirma, jie pasisakė, kad apsvarstę, kas jie esą, apsisprendė už lietuviškumą. "Juk mūsų tėvai, — taip jie grindė savo apsisprendimą, — yra lietuviai. Mūsų sąmone susiformavusi lietuviškose tradicijose. Mes ir norėdami nepajėgsime tinkamai įsijungti į svetimą kultūrą. Jos atžvilgiu mes visados jausimės povaikiai esą. Nuo savų-

jų nusikreipę, o svetimųjų atmesti, liksime pasimetę ir dėl to kentėsime."

Antra, kalbos atžvilgiu, jie taip samprotavo: "Lietuvių kalbą, kaip seniausios kultūros išraišką, mes turime gerai įsisavinti. Ji yra sena, skambi, graži ir turtinga savo žodingumu bei jausmingumu. Ją- ja galime geriausiai išreikšti savo dvasinius išgyvenimus. Joje paveldėjome savo dainas, pasakas, priežodžius bei grožinę literatūrą.

Trečia, "Šalia savosios kalbos, turime gerai išmokti gyvenamojo krašto kalbą, kad galėtume per ją priėti prie to krašto vyriausybės ir ją įtaigoti angažuotis mūsų krašto žmonėms padėti siekti laisvės".

Religijos atžvilgiu jaunimas savo studijų dienosose įsisa- monino, kad "Mes esame krikščioniškosios tautos vaikai ir tokiais turime likti. Religija, susijusi su tautiškumu, stiprina tautos dvasią. Lietuvoje kova už religijos laisvę yra kartu ir už tautos laisvę. Be religijos tautiškumas išblėsta, susilpnėja ir netenka savo gyvybinio šaltinio".

Valstybės santvarkos atžvilgiu jaunimas pasisakė už demokratišką valstybę, nes tik joje gali pilnai suklestėti žmogaus laisvė ir laisvo apsisprendimo teisė. Jaunimas stipriai pasisakė už sąžinės ir žmogaus teisėtą laisvę. Jie ryžtasi visais galimais būdais kovoti prieš pavergėjus, rašant atsišaukimus, teisėtas bei neprievertines demonstracijas.

Jaunimas taip pat nutarė palaikyti ryšius su krašto broliais, juos moraliai stiprinti jų kovoje su pavergėjais. Jiems visais galimais būdais padėti, kad jie išlaikytų stiprią tautos dvasią.

Savo rezoliucijose jaunimas, užsiminęs apie santykį su kraštu, pasisakė taip pat apie santykį su Lietuvos dabartiniu jaunimu. Jie sveikina Lietuvos jaunimą. Savo dvasia yra su jais kartu, nors ir negalėjusiais laisvai atvykti į šį jaunimo kongresą. Linki išvermės ir ryžto kovai už žmogaus laisvės teises.

Tačiau kongreso jaunimas atsiriboja nuo tokio Lietuvos jaunimo, kuriam mielesnis yra mūsų krašto pavergimas negu nepriklausomybės turėjimas.

Čia paminėjau tik keletą P. L. Jaunimo Kongreso nutarimų ištraukų. O tų nutarimų buvo gan apščiai. Jas visas perteikti reikėtų keliolikos puslapių. Jas skaitė iš eilės penkių kontinentu lietuviško jaunimo atstovai. Rezoliucijų skaitymas užtruko apie 20 minučių.

Nukelta į 23 psl.

HAMILTONO MERGAIČIŲ CHORAS "AIDAS"

Pirmasis pasirodymas įvyko 1970 m. kovo 1 d. Šv. Kazimiero akademijoje. Nuo čia ir prasidėjo "Aido" gastrolės įvairiose kolonijose su koncertais. 1971 metų kovo 14-tąją reikia laikyti choro istorine diena, kai įvyko ne tik koncertas, bet ir choro krikštynos. Tą dieną ir "užgimė" "Aidas", pačių mergaičių pasirinktu vardu. Kūmais buvo paprašyti: A. Liaukus, M. Kvedarienė, D. Enskaitienė ir dr. V. Kvedaras. Liudininkai: prel. dr. J. Tadaraukas, gen. konsulas dr. Žmuidzinas, tuometinis KLB pirm. dr. S. Čepas ir choro vadovas V. Verikaitis.

"Aido" veiklos dirva labai smarkiai išsiplėtė. Jis dalyvauja įvairiuose parengimuose, atlikdamas dalį meninės programos, kviečiamas dalyvauti muzikos festivaliuose, atlikti programą įvairiuose kanadiečių parengimuose. "Aidas" keliauja su daina po šiaurės Ameriką: buvo Chicagoje, Clevelande, Detroite, New Yorke, Baltimorėje, Hartforde, Worcesteryje, Philadelphijoje, nekalbant jau apie savąją Kanadą: Montrealį, Torontą, Londoną, Sudburį, Delhį. Kai kurias kolonijas "Aidas" aplankė po kelis kartus. Federalinės valdžios dėka "Aidas" pasiekė 1974 m. Winnipegą ir birželio 30 d. dalyvauja 20-je Kanados Lietuvių Dienoje, o liepos 1 d. — Winnipegą miesto šimtmečio iškilnių atidaryme.

Penktieji "Aido" veiklos metai išjudino visa Hamiltono lietuvių koloniją. Choras ruošiasi vykti į Europą. Reikia lėšų. Dirba visi. Tėvų komitetas kartu su lėšų telkimo komitetu, kuriam vadovaujant energingai H. Norkuvienei, telkia kelionei lėšas.

Pagaliau atėjo rugpiučio 15 d. "Aidas" nuo Aušros Vartų šventovės, susirinkus tėvams išleisti, išvyko į pirmąją tolimą kelionę. Lėktuvu per Montrealį ir Paryžių "Aidas" pasiekė Londoną. Pirmasis koncertas įvyko rugpiučio 17 d. Commonwealth Instituto salėje. Koncertą globojo Ward Cornell (Agent General for Ontario in U. K.), kuris gražia kalba pristatė chora susirinkusiems. Ju tarpe buvo Lietuvos ir kitų valstybių diplomatų bei aukštų pareigūnų. Rugpiučio 18 d. choras keliauja į Manchesterį. Dalyvauja sekmadienio pamaldose, kur prel. J. Gutasakas atlaikė šv. Mišias, lydimas "Aido" giesmių. Po pamaldų skuba į ukrainiečių klubo salę koncertui. Salė pilna žmonių — 700, iš įvairių Anglijos ir net iš Airijos vietovių.

Iš Manchesterio "Aidas" grįžo be poilsio į Londoną. Rugpiučio 19 d. choras pie-

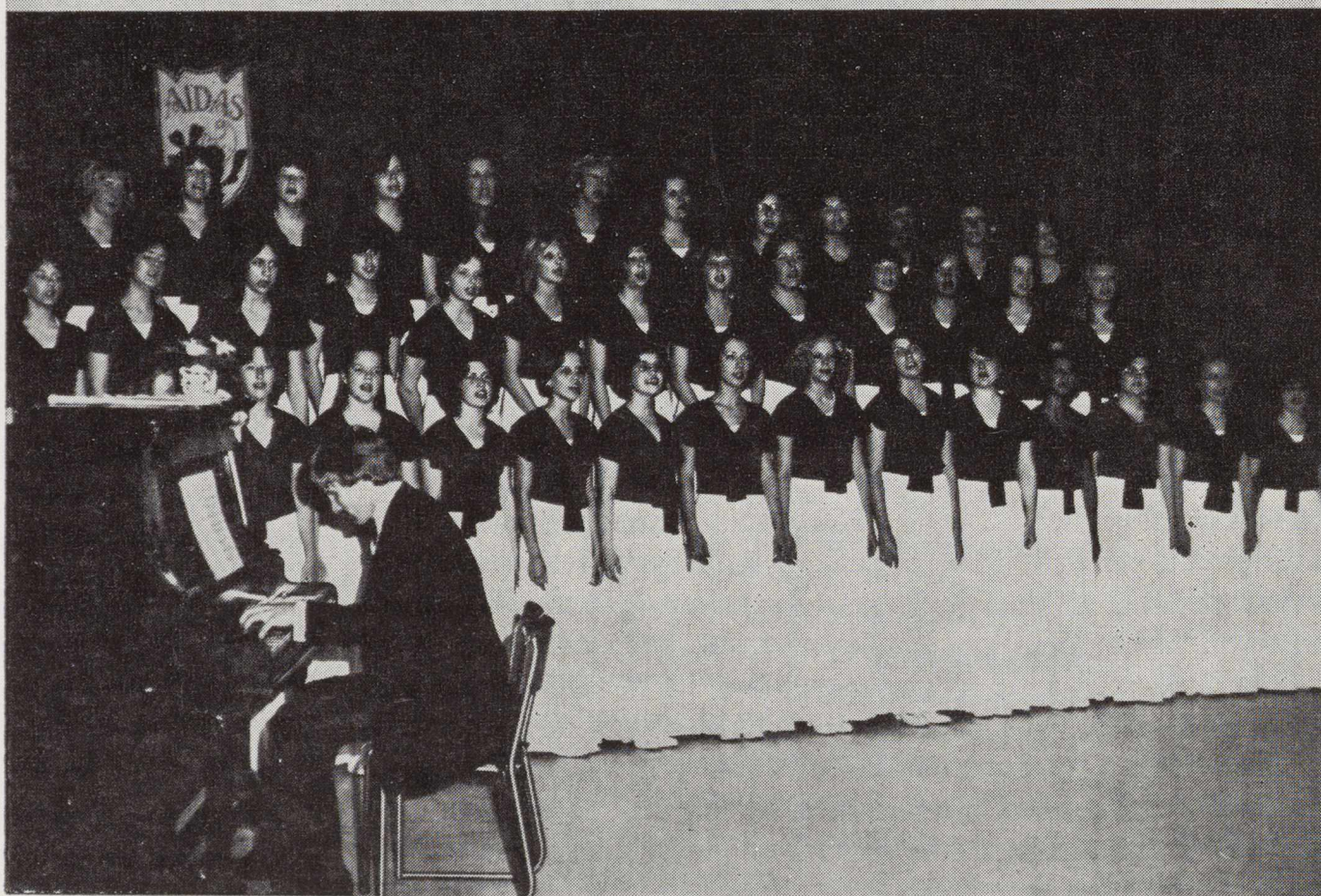
tavo Ontario House kaip Ward Cornell svečias.

Rugpiučio 20 d. atsisveikino su Anglija.

Rugpiučio 21 d. jau Hamburge — kun. V. Šarkos globoje. Čia "Aidas" aplankė miesto rotušę, priėmė ir pasveikino jį senato kultūros ir mokslo reikalams direktorius Bonnet. Rugpiučio 23 d. Hamburgo universiteto salėje įvyko koncertas. Šį koncertą gerai įvertino korespondentai ir buvę jame muzikai. Rugpiučio 24 d. dalyvavo Hamburgo televizijos stotyje, kur dainavo televizijoje. Tą pačią dieną vakare "Aidas" turėjo progos giedoti B. Budriū-

no Mišias ir Liurdo giesmę Šv. Ansgaro šventovėje, dalyvaujant lietuviams kunigams ir vysk. von Rudloff, kuris pabaigoj palaimino mūsų jaunimą, tautą, kunigus ir visus tikinčiuosius. "Aidas" turėjo progos Hamburge garsinti lietuvių ir Lietuvos vardą.

Rugpiučio 25 d. "Aidas" jau Miunchene. Koncertas įvyko "Menininkų namuose". Žmonių buvo net iš Šveicarijos ir Italijos. Rugpiučio 26 d. "Aidas" aplankė Miuncheno burmistą, kuris pagyrė choris-tes už tautinių tradicijų tęsimą bei liaudies dainų sklaidimą pasaulyje. "Aidas" jam padėkojo padainuodamas keturias dainas.

VIRŠUJE —

"Aidas" 1974 m. audiencijoje pas popiežių Paulių VI.

ŽEMAI —

"Aidas" 1978 m. metiniame koncerte. Prie pianino choro vadovas muzikas Jonas Govedas.

TOP—

"Aidas" during a 1974 papal audience with Pope Paul VI...

BOTTOM—

"Aidas" at its annual concert, 1978. At the piano, its leader, Jonas Govedas.

Atsisveikinęs su Miuncheno lietuviais, "Aidas" išvyko į Romą.

Prel. L. Tulabos ir prel. A. Jonušo globoje choras gavo audienciją pas popiežių Paulių VI. "Aidas" audiencijoje gavo ne tik geriausią vietą, kaip rinktinis choras, bet pagiedojo ir padainavo popiežiui lietuviškai. Gražūs lietuvių tautiniai drabužiai atkreipė dešimties tūkstančių žmonių dėmesį. Po visų įvykusių ceremonijų popiežius atėjo pas aidietes — kai kurios buvo laimingos, gavusios su juo pasisvei-

kinti. Popiežius, kalbėdamas su choristėmis, ragino išlaikyti savo tėvų tradicijas.

Rugpiūčio 29 d. "Aidas" Vatikano radijo stotyje įdainavo dainų bei giesmių transliacijoms į Lietuvą. Žodžiu perduoti linkėjimai Lietuvai.

Rugpiūčio 30 d. choras lankė Romos žymiąsias vietas ir atsisveikino su šio miesto lietuviais.

Hamiltonė lėktuvo laukė tėvai ir būrys tautiečių su sveikinimo plakatais.

Kelionė ir nuovargis nesusilpnino "Aido" veiklos. Jis ir vėl keliauja su daina po lietuviškas kolonijas.

"Aido" didžiausias įnašas į lietuvių dainų lobyną yra 1973 m. įdainuota ir išleista ilgo grojimo plokštelė "Baltos gėlės", o grįžus iš Europos — antroji plokštelė "Keliaujame su daina".

Grįžus iš vienos tolimos kelionės imta vėl planuoti apie sekančią didesnę išvyką. Aidiečių tikslas po didelio darbo buvo pa-

"Aidas" dainuoja savo penkmečio koncerte Hamiltone. Prieky vadovas sol. V. Verikaitis.

Top: "Aidas" singing in its fifth anniversary concert in Hamilton. In front, leader-soloist V. Verkaitis.

Hamiltono mergaičių choras "Aidas" Šv. Kazimiero parapijos salėje, Los Angeles, 1980 m. kovo 15 d. koncertuoja. Prie pianino vadovas Jonas Govedas.

Bottom: Hamilton's girls' choir "Aidas" in St. Casimir's Parish Hall, Los Angeles, 1980. At the piano leader Jonas Govedas.

siektas: 1977 m. vasarą jos aplankė Pietų Ameriką su PLB valdybos pagalba.

"Tėviškės Žiburiuose" 1977 m. gegužės 12 d. Kazys Mileris rašo: "Hamiltono lietuvių mergaičių choras jau pilnai pasiruošęs skristi į Pietų Ameriką ir savo skambia lietuviška daina pasveikinti tautiečius, gyvenančius Argentinoj, Urugvajuj, Brazilijoj, Kolumbijoj ir Venecueloj." Rugpiūčio 6 d. "Aidas" leidosi į didelę ir tolimą kelionę. Lėktuvu iš Toronto per New Yorką saulėtą rugpiūčio 7 d. Ezeizos aerodrome nusileido lėktuvas, kuriuo atvyko 32 "Aido" choristės, solistas V. Verikaitis, pianistas J. Govedas, administratorius J. Pleinys ir mergaičių palydovės bei kiti keleiviai iš tolimos Kanados.

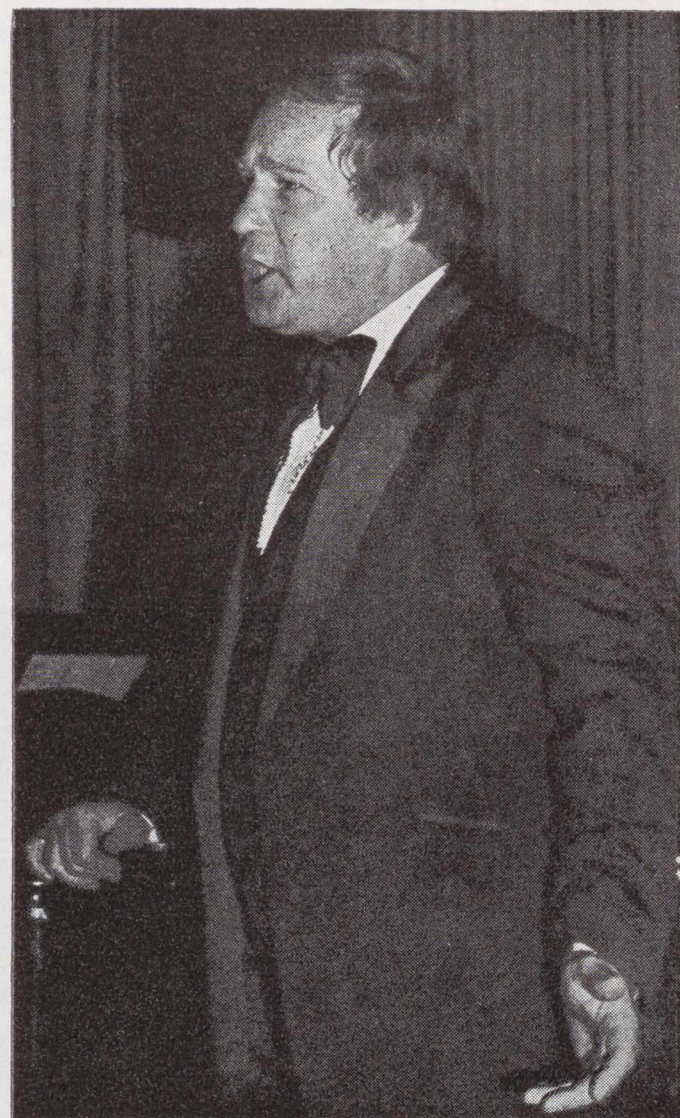
Pirmas koncertas Pietų Amerikoje įvyko Argentinoj, Buenos Aires mieste rugpiūčio 7 d. Koncertas sutraukė pilną salę žiūrovų. Publika buvo sužavėta choro balsais ir jo spalvingumu. Po kiekvienos dainos smarkiai plojo, o programai užsibaigus visi šaukė "Bis", ir choras turėjo dar padainuoti virš programos.

Buenos Aires lietuviai suruošė bent du didelius pagerbimus. "Aidas" aplankė įdomesnes vietas, lietuviškus klubus bei parapiją. Prieš choro atvykimą, rugpiūčio 3-5 dienomis, iš Mitre radijo stoties buvo perduota programa apie chorą, jo dainas ir apskritai apie Lietuvos kultūrą bei istoriją. Rugpiūčio 11 d. "Aidas" atsisveikinęs išskrido į Urugvajų. Ten davė du koncertus. Pirmasis buvo skirtas daugiau Montevideo miesto visuomenei Darlington teatre. Antrasis įvyko Urugvajaus lietuvių Kultūros draugijos salėje. Pirmasis koncertas buvo filmuojamas ir vėliau buvo rodomas per televiziją. Abu koncertai praėjo su gražiu pasisekimu. Gauti puikūs spaudos atsiliepimai.

Apžiūrėję miesto įdomesnes vietas ir atsisveikinę su lietuviais, išvyko lėktuvu į Braziliją, Sao Paulo. Čia "Aidą" pasitiko lietuviai ir tuojau nugabeno į gražų viešbutį, kur choristės pasiilsėjo iš po kelionės. Rugpiūčio 17 d. buvo darbo diena. Iš pat ryto "Aidas" vyko pas Sao Paulo valstijos gubernatorių. Aidietės savo ryžtinga eisena, margaspalviais tautiniais drabužiais traukė visų žvilgsnius. Jos susilaukė daug simpatijų, nuoširdaus priėmimo. Gubernatorius Goncalves Ferreira Filho pareiškė: "Dėkoju jums už atsilankymą. Linkiu sėkmės tobulinti meninius talentus, kuriuos, atėjus laisvės dienai, galėsite parodyti ir laisvoje tėvynėje. Šis jūsų atsilankymas liks įrašytas į Sao Paulo valstijos kultūrinių įvykių kalendorių." Tai buvo pirmas lietuvių apsilankymas pas Sao Paulo gubernatorių, kuris irgi liks lietuvių, gyvenančių Sao Paulo mieste, įrašytas jų istorijoje. Choras iš gubernatoriaus tuoj vyko pas miesto burmistrą. Burmistras portugališkai ir angliškai pareiškė: "Jūs savo giedria nuotaika ir daina apšvietėte šiuos slegiančio, monotoniško darbo pastatus".

Po šių vizitų "Aidas" ilsėjosi ir ruošėsi didžiajam vakaro koncertui. Koncertas įvyko Anhembí konvencijų auditorijoje, kuri talpina 3.000 asmenų. Prisirinko pilna salė. Koncertas praėjo su dideliu pasisekimu. Publika iš dviejų kartų sustojusi plojo. Koncerte dalyvavo aukštų valdžios pareigūnų. Tuoj po koncerto choras išvyko apžiūrėti Rio de Janeiro miesto. Rio de Janeiro mieste choras praleido dvi dienas. Apžiūrėjo įdomesnes miesto vietas ir vėl grįžo atgal į Sao Paulo. Kartu su Sao Paulo tautinių šokių grupėmis "Nemunu" ir "Rūtele" "Aidas" televizijos stotyje buvo filmuojami. Paruoštas filmas, kuris vėliau kelis kartus buvo rodomas televizijoje.

Sekmadienį "Aidas" dalyvavo lietuvių

Solistas Rimas Strimaitis.

Soloist Rimas Strimaitis

bažnyčioje pamaldose, o mišių metu giegojo lietuviškas giesmes.

Atsisveikinę su Sao Paulo lietuviais išvyko rugp. 22 d. į Kolumbiją, į Medellin miestą. Nors Medellino lietuvių kolonija labai maža, bet gražiai susitvarkiusi, darbšti. Rugpiūčio 23 d. iš pat ryto visus choro dalyvius išvežė aprodyti Medellino apylinkes. Chorą globojo Medellino Antioquios departamento moterų profesionalių sąjunga. Jų tarpe yra ir viena jauna profesionalė lietuvaitė inžinierė Daivutė Gau-

"Aidas" 1980 m. balandžio 27 d. dešimtmečio koncerte. Kairėje sol. R. Strimaitis, vidury choro vadovas Jonas Govedas, dešinėje choro steigėjas administratorius J. Pleinys.

Foto J. Miltonis

"Aidas" finishing its first decade in April, 1980. At left, Soloist R. Strimaitis, in center, choir leader Jonas Govedas, and on the right, choir founder and administrator J. Pleinys..

MUZIKAS JONAS GOVEDAS

Hamiltono mergaičių choro "Aidas" ir Toronto choro "Varpas" dirigentas ir vadovas Jonas Govedas yra gimęs 1950 m. Anglijoje. Kanadon atvyko su tėvais 1952 metais ir jau būdamas vos aštuonerių metų amžiaus giedojo Šv. Jono Krikštytojo vardo vaikų chore, vadovaujant kun. B. Pacevičiui. Devynerių metų pradėjo mokytis pianinu skambinti pas muz. Stasi Gailevičių ir po poros metų akomponavo chorui ir grojo vargonais bažnyčioje. 1967 m. laimėjo sidabro medalį ir stipendiją už geriausiai išlaikytus egzaminus vargonų muzikoje ir teorijoje. 1972 m. baigė Toronto universitete piano, chorvedybos ir kompozicijos mokslą "Bachelor of Music" laipsniu, buvo pakviestas vadovauti Toronto chorui "Varpas", ir 1977 m. perėmė vadovavimą Hamiltono mergaičių choro "Aidas", kuriam prieš tai vadovavo solistas Vaclovas Verikaitis, kuris dėl per didelio apsikrovimo darbais, turėjo šių pareigų atsisakyti.

Šalia vadovavimo chorams J. G. dirba kaip vargonininkas Lietuvių Kankinių šventovėje Anapilyje Mississaugoje. Atliekamu laiku nuo repeticijų ir koncertu komponuoja ir aranžuoja lietuvių liaudies dainas, pritaikydamas jas savo vedamiems chorams. Taip pat rašo ir solo dalykų, kurių ne vieną jau yra atlikusi sol. Gina Čapkauskienė.

Muz. Jonas Govedas su choru "Aidas" jau yra aplankęs daugiau kaip 40 Kanados miestų; gastroliaavo Šiaurės Amerikoje, Pietų Amerikoje ir Europoje. Buvo vienas iš dirigentų 5-tame Lietuvių Dainų Festivalyje Toronte. Šiuo metu Jonas Govedas ruošia dainų plokštelę su mergaičių choru "Aidas".

rišaitė. Jos dėka ši organizacija ir globojo "Aidą".

Rugpiūčio 24 d. "Aidas" ruošėsi aplankyti miesto burmistą. Choristės, pasipuošusios savo gražiais tautiniais drabužiais, pasitinka su šypsena lūpose burmistras. Dr. V. Gaurišas pristato chorą, vadovus. Burmistras nuoširdžiai sveikina visus ir linki, kad jie čia gerai praleistų laiką ne kaip svečiai, bet kaip tikri šio miesto gyventojai. Iš burmistro vykstama į dienraščio "El Colombiano" redakciją, kur jų jau laukė vyr. redaktorius, buvęs ministras ir senatorius dr. Gomez Martinez. Redaktorius sveikina choro dalyves ir jų vadovus, dėkoja jiems ir linki toliau chorui nepavargti su daina keliant lietuviybę. Po šių vizitų 7 val. 30 min. vakaro "Aido" koncertas Teatro Pablo Tobon salėje. Reklama buvo padaryta labai gera tiek per radiją su choro prisiūstom jų dainų plokštelėm, tiek per vietinius du didžiuosius dienraščius "El Colombiano" ir "El Espectador", patalpinus juose choro nuo-

traukas ir choro pasirodymų aprašymus įvairiuose žemynuose bei vietovėse. Nuostabu, kad Medelline skaitoma apie šimtinę lietuvių, o koncerte publikos buvo daugiau kaip 700 žmonių. Koncertas praėjo su dideliu pasisekimu. Dantų gyd. P. Totoraitienė "Drauge" rašė: "Kaip buvo mums molonu, kada, atsidarius scenai, pasirodė labai tvarkingai sustojęs gražių mergaičių choras su vadovu ir akompaniatoriumi. Visi buvom sužavėti jaunom gražiom lietuvaiteimis ir jų puikiais tautiniais rūbais... Taip ir eina viena daina po kitos, tai solo, tai be jo. Mergaitės išeina, keičiasi rūbus... Salė, tartum būtų išmirusi, klausosi to mūsų puikaus baritono... Po svarbiausio choro "Aidas" asmens V. Verikaitio, reikia paminėti puikų akompaniatorių J. Govedą. Choras neatsiektų tokio didelio pasisekimo, jei jis jo neturėtų. Juo čia visi stebėjosi..."

Po pasisekusio koncerto įvyko su "Aidu" atsisveikinimo vakariene Nutibare viešbučio didžiulėje veidrodžių salėje. Vakarieneje dalyvavo visa eilė garbingų svečių, jų tarpe ir miesto burmistras. Atsisveikinę su Kolumbijos lietuviais, rugpiūčio 25 d. iš ryto išvykome į paskutinį kraštą — Venecuelą.

Pirmas koncertas įvyko rugpiūčio 25 d. vakare "Bellas Artes" muziejaus koncertų salėje. Publikos nebuvo daug, nes šiokiadienis, vasaros atostogų metas, daugelis lietuvių buvo išvažinėję. Antras koncertas įvyko privataus, bet prabangaus klubo "Puerto Azul" patalpose. Klubas yra apie 50 km. nuo Caracas miesto prie Karibų jūros pakraščiu. Šiame koncerte dalyvavo apie 1000 asmenų. Klausytojai salėje netilpo. Šis koncertas praėjo su nepaprastai dideliu pasisekimu. Koncerte irgi dalyvavo Kanados ambasadorius Mr. Rousseau su žmona ir kultūros attache latviu kilmės Percy Obols iš Toronto miesto. "Aidas", atsisveikinęs ir pasakęs "iki pasimatymo" prie Karibų jūros pakraščiu, išskrido atgal į Kanadą.

Grįžus iš Pietų Amerikos, choro vadovas V. Verikaitis, dėl susidėjusių darbo sąlygų Toronte, turėjo palikti "Aidą". Jo vieton pakviestas chorui vadovauti jaunas, energingas ir didelių gabumų muzikas Jonas Govedas. Jis pradėjo darbą 1977 m. rudenį. "Aidas" gal šiuo metu savo skaičiumi yra sumažėjęs, bet dainavime pasiekęs aukštą meninį lygį. Pirmą kartą Hamiltone "Aidas" su nauju vadovu pasirodė savo aštuntojo gimtadienio proga. Šio koncerto proga "T. ž." Kazys Mileris rašo: "Naujo vadovo parinktos dainos buvo lengvai skambančios, žaismingos ir jaunatviškos, kurios labai tiko šitokio choro charakteri. . . Koncertas visiems paliko

gerą įspūdį. Atrodo, "Aidas" stiprėja ir gerėja su savo amžiaus metais. Jis yra vienas iš tų mūsų lietuviškųjų meno vienetų, kuriam dar nereikia prašyti žmones, kad palaikytų — žmonės eina į "Aido" koncertus, nes ten gražu ir yra ko pasiklausyti.

"Aidas" su nauju vadovu jau koncertavo Chicagoje, Montrealyje, Toronte ir įvairiom progom pačiam Hamiltone. Šių metų kovo 15-25 dienomis gastroliaavo Kalifornijoje, kur Los Angeles mieste davė du koncertus ir vieną San Francisco lietuvių kolonijoje.

Su "Aidu" šiuo metu dainuoja solistas R. Strimaitis, tenoru pakeitęs anksčiau buvusį choro solistą baritoną-bosą V. Verikaitį, savo lyrišku švelniu balso tembru sklandžiai liejasi į mergaičių balsų harmoniją. Šiuo metu "Aidas", vadovaujamas muziko kompozitoriaus J. Govedo, kartu su sol. R. Strimaitiu, ruošiasi iškoduoti naują, trečią, ilgo grojimo plokštelę.

J. Pleinys

LD IŠLEISTOS KNYGOS VAIKAMS IR JAUNŲMUI

Vytės Nemunėlio **Meškiukas Rudnosiukas**. Spalvotos dail. V. Stančikaitės iliustracijos. Kietais viršeliais. Kaina \$4.00
Pridėkite persiuntimui 50 cent.

Daumanto Čibo **Žaižaras**. Iliustravo dail. Ada Korsakaitė-Sutkuvienė. Kaina su prisiuntimu \$2.50

Danutės Brazytės-Bindokienės **Keturkojis ugniagesys**. Apysakaitė mažiesiems. Su Zitos Sodeikienės iliustracijom. Kaina su prisiuntimu \$2.50

DAR GALITE GAUTI LD IŠLEISTAS KNYGAS:

Igno Šeinius **Vyskupas ir velnias**. Apysakų rinkinys. 230 psl. Minkštais viršeliais - Kaina su prisiuntimu \$3.50
Kietais viršeliais. Kaina su prisiuntimu \$4.50

Somerset Maugham, **Dažytas vualis** arba **Septintoji nuodėmė**. Romanas. Vertė Stp. Zobarskas. 305 psl. Kaina su prisiuntimu \$3.50

Kun. dr. J. Prunskio **Rinktinės mintys**. 326 psl. Kaina \$4.00

Kun. dr. J. Prunskio **Mokslas ir religija**. 141 psl. Kaina su prisiuntimu \$2.50

Juozo Tininio **Laiškai Andromachai**. Meilės romanas. Poezijos vertimai, apie autorių. 100 psl. Kaina su prisiuntimu \$3.50

Stasiaus Būdavo **Varpai skamba**. Romanas. 180 psl. Kaina su prisiuntimu \$3.00

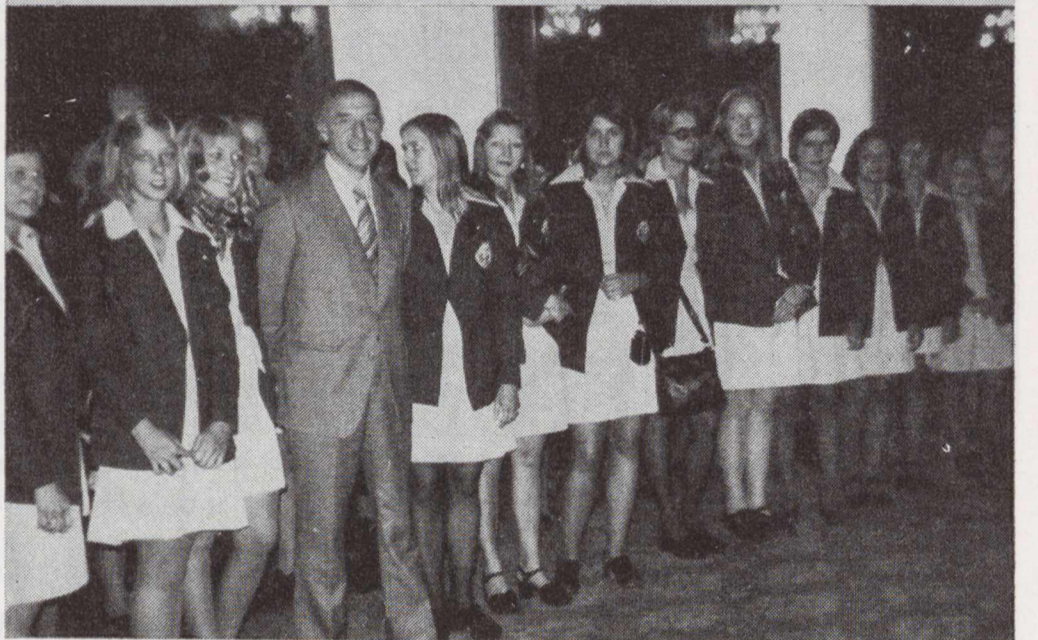
Užsisakyti:

"Lietuvių Dienų" administracijoj
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Telefonas 1 (213) 664-2919

"Aidas" 1977 m. Argentinoje, Buenos Aires, Odeon teatre koncerto metu.

"Aidas at the Odeon Theatre, Buenos Aires, Argentina, 1977.

VIRŠUJE —

1974 m. vasarą "Aidas" Anglijoje — apžiūri Londono įdomesnes vietas.

"Aidas" touring London's more interesting sights in the summer of 1974.

APAČIOJE —

Aidietės lankosi pas Ward Cornell, gen. Ontario atstovą Anglijoje.

London, England: "Aidas" visiting Ward Cornell, Agent General for Ontario.

VIRŠUJE —

"Aidas" 1977 m. vasarą pas Sao Paulo valst. gubernatorių Goncalves Ferreira Filho Brazilijoje.

Top:

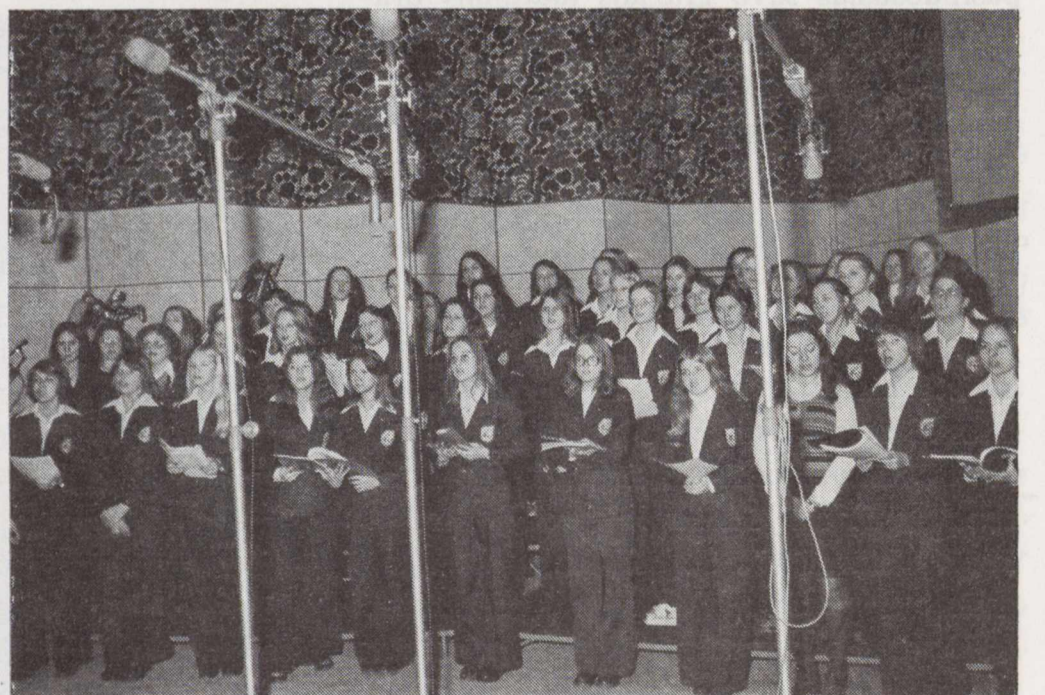
"Aidas" with Governor Goncalves Ferreira Filho, in Sao Paulo, Brazil, summer of 1977.

APAČIOJE —

"Aidas" 1977 m. dainuoja Pablo Tobon teatre Medelline. Prie pianino J. Govedas, diriguoja choro vad. sol. V. Verikaitis.

Bottom:

"Aidas" singing in the Pablo Tobon Theatre, Medelline, Brazil. At the piano Conductor J. Govedas together with soloist V. Verikaitis.

"Aidas" 1975 m. rekorduoja plokštelę "Keliaujam su daina" — "Aidas" recording "Traveling With Song" in 1975.

POEZIJOS DIENOS CHICAGOJE

Rašytojas Nathaniel Hawthorne yra pasakęs: "Ne valstybininkai, ne kariautojai ir ne monarchai išlieka, o tie neįvertinami poetai, kurie gal maitinosi nuo jų nukrintančiais trupiniais..."

O H. W. Lonfellow tvirtino, kad arčiausia prie didžiųjų poetų yra tie, kurie pajėgūs juos suprasti...

Ypatingas dėmesys mūsų poezijai skiriamas Chicagoje. Čia Jaunimo centro vadovybė surengė jau septynius Poezijos dienų ciklus per septynerius metus iš eilės. Jų organizatorius, pravedėjas per paskutinius penkerius metus yra rašytojas Kazys Bradūnas. Poezijos dienos jau tiek yra įsipilietinusios Chicagoje, kad be jų pavasarį jaustųsi kažkoks nykumas. Jos brangios dar tuo, kad tai ne vien poetų kūrybos skaitymas, bet į jas įvedamos ir kitos kultūrinio vaizdumo bei kūrybinės srities priemonės: filmai, muzika, vaidyba, skaidrės. Chicaga laiminga, kad turi nuolatinę poezijos dienų - vakaronių judintoją, planuotoją, pravedėją Kazį Bradūną. Ir tų poezijos dienų pirmūnas dr. J. Boguta reiškėsi poezijos pavasariais, daugiau įvesdamas ekraną, rengdamas jas ir kitur, bet dabar Jaunimo centro poezijos dienos jau yra tapusios pagrindiniu poetinio dėmesio centru.

Per visus septynerius šių poezijos festivalių metus bendras poezijos dienų skaičius pasiekė 15. Čia savo kūrybą skaitė iš viso 22 poetai, o dar buvo paskaityta ir daugelio nedalyvaujančių kūryba. Iš dalyvavusių — persvara moterų. Jų buvo 12. Literatūrinių paskaitų buvo keturios, plius nuolatiniai moderatoriaus K. Bradūno aiškinamieji įtarpai ir vieneriais metais Aldonos Aistienės prisiminimai apie savo vyrą, Joną Aistį, jo poezijos aiškinimai. Filmų parodyta trys. Apie tiek pat kartų naudotos ir skaidrės. Be J. Palubinsko ir A.

Dikinio, dar mūsų poeziją perteikė 7 jaunieji ir du brandūs aktoriai, jų tarpe ir premija apdovanotasis J. Kelečius. Solistės Elena ir Onutė Blandytės, palydint muzikui A. Jurgučiu, yra pavaizdavusios poetų kūrinį, virtusius dainomis. Be buvusios Milašiaus kūrinių ir foto parodos, kasmet ant stalų išrikiuojamos knygos, kurių buvo gausiai išigyjama, autografaus jas papuošiant..

Taip suglaustai atrodo nuo 1974 metų Chicagoje prasidėjusių ir kasmet vykstančių Poezijos dienų apžvalga.

Šiomet Poezijos dienos vyko tuose pat Jaunimo centro rūmuose gegužės 30-31 dienomis. Jas taip pat sumaniai pravedė "Draugo" kultūrinio priedo redaktorius K. Bradūnas. Pirmoji diena buvo skirta paminėti Donelaičio mirties 200 m. sukakčiai. Turiningą paskaitą apie jo asmenį, jo kūrybą ir apie Donelaitį kaip poetą ir dvasininką skaitė Illinois universitete lituanistiką dėstanti Marija Saulatyte-Stankuvienė. Ypatingai gerai Donelaičio "Metų" ištraukas perteikė aktorius Algimantas Dikinis, savo meistrišku vaidybos ir deklamavimo talentu nustebindamas klausytojus Donelaičio kūrybos gelmių pavaizdavimu.

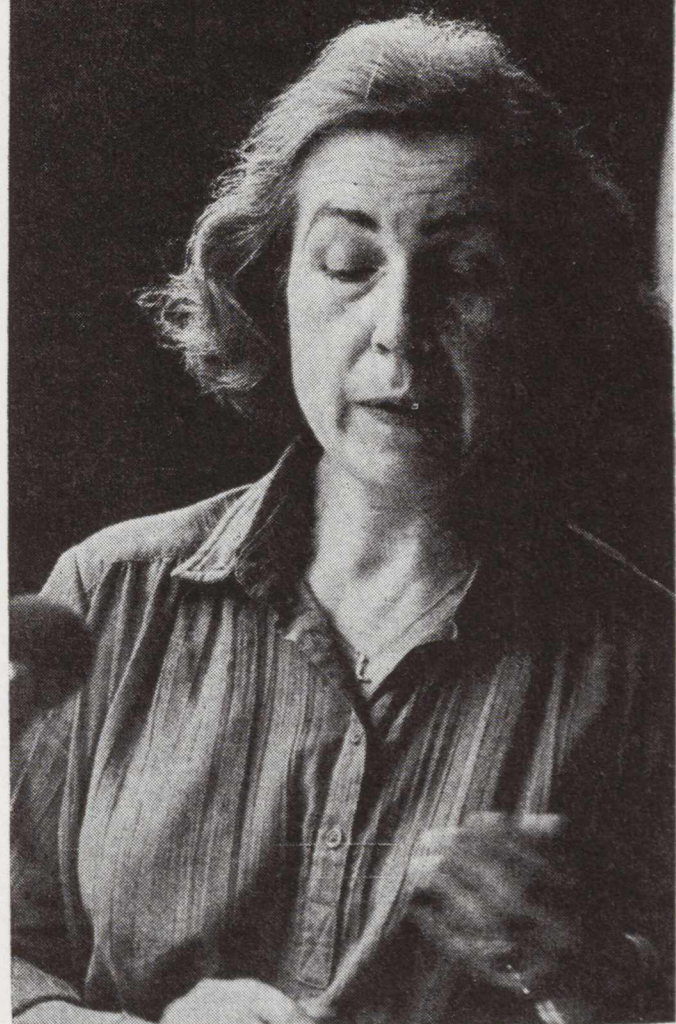
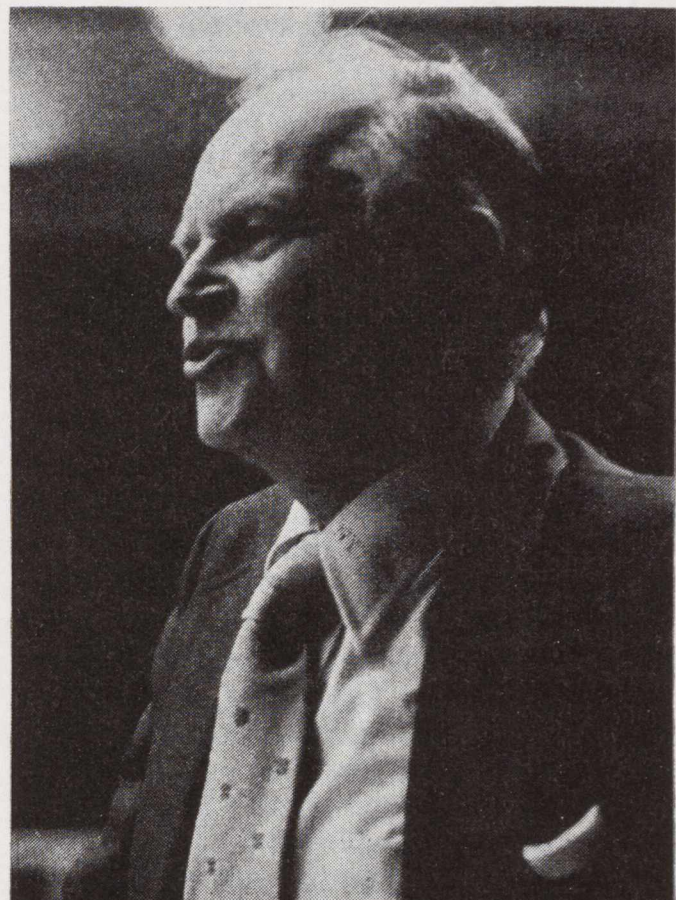
Antras vakaras (gegužės 31) buvo skirtas dabarties poetams. Čia savo kūrybos skaitė E. Juodvalkytė, Liūnė Sutema, J. Švabaitė, A. Baronas, V. Bogutaitė, K. Bradūnas, — kiekvienas pasireiškdamas savitai, išskirtinai.

Besidžiaugdami šiuo mūsų kūrybos laimėjimu, galime pakartoti dar 1974 metais K. Bradūno "Draugo" kultūros priede pareikštą apibūdinimą:

"Pats naujausias prasiveržimas pro rutiną yra lietuvių poezijos festivalis... Tokio dalyko išėivijoje iki šloio neturėjome... Chicaga buvo nustebinta... Dar džiugu, jog šis prasiveržimas su poezija buvo sumanytas ir suorganizuotas išimtinai jaunų žmonių, mokslus baigusių ir net gimusių šiame krašte... — rašė redaktorius.

Tačiau paskutiniu metu ši poezijos dienų *spiritus movens* išniro ir pastoviai pasiliko pats Kazys Bradūnas.

Juozas Prunskis

VIRŠUJ —

Aktorius Algimantas Dikinis deklamuoja iš K. Donelaičio "Metų".

ŽEMAI —

Liūnė Sūtema skaito savo kūrybą Poezijos Dienose Chicagoje.

Top: Actor Algis Dikinis reciting from "Metų" by K. Donelaitis.

Bottom. Liune Sutema reading her own poetry on Poetry Days in Chicago.

Poezijos Dienų Chicagoje atidarymas: kalba Kazys Bradūnas.

Kazys Bradūnas speaking at opening of Poetry Days in Chicago.

Photo — Jonas Kuprys

MIRĖ NADAS RASTENIS

poetas, teisininkas, visuomenės veikėjas

Vietoje nekrologo

Gegužės 10 d., eidamas 90-tuosius metus, Baltimorėje mirė Nadas Rastenis — poetas laureatas, Donelaičio "Metų" vertėjas į anglų kalbą, teisininkas, lietuvių organizacijų veikėjas, nuoširdus patriotas, ir palaidotas Loudon Park kapinėse po žalia eglute, kurią jis pats buvo apdainavęs:

*Pasodinau eglutę žalią
Tarpe namų ir kelio
Viduj Darželio.
Toli nuo girios ji,
Kaip aš nuo Nemunėlio;
Lieknutė ir smagi
Lai stiepias, auga želia,
Į dangų kelia.
Primena man kas mielą dieną
Pažeimienio eglyną,
Nupiautą šieną,
Sklandžias bangas laukų,
Kurklius ir mėnesieną,
Jaunimo džiaugsmo dainą,
Kvepėjimą sakų —
Brangią gimtinę mano.*

Nadas Rastenis, iš profesijos advokatas, visą gyvenimą uolus daugelio visuomeninių organizacijų veikėjas, garbės susilaukė kaip lietuvių ir anglų kalbomis rašęs poetas. Poeto vardo aureolę, o ir keleriopą laurų vainiką, Rastenis nešė senųjų bardų orumu, su didžia pagarba ir olimpinio iškilmingumu. Visa tai galėjo atrodyti nešiuolaikiška, bet jam sava ir priimtina.

Velionis buvo gimęs 1891 m. Lietuvoje, Stagalėnų k., Linkmenų vls., Švenčionių apskr. Į JAV-bes atvyko tiesiai nuo žagrės 20 metų jaunuolis ir stojo dirbti į medvilnės audyklas Manchestery; paskui persikėlė į Cambridge ir Bostoną. 1918 m. priėmė JAV pilietybę ir dvejus metus tarnavo kariuomenėje; Prancūzijoje buvo sužeistas ir išėjo į atsargą. Kaip karys veteranas gavo sąlygas studijuoti. Jį traukė teisė, bet nelengva buvo patekti į teisės mokyklą dėl mažo pradžios mokslo, kurio Lietuvoje tebuvo lankęs 7 savaites. Aukštesniąją Huntington mokyklą baigė 1921 m. Bostone, o teisės mokslus Bostono univ-te 1924 m. Advokato darbu vertėsi Baltimorėje, Clevelande ir vėl Baltimorėje, kur išgyveno iki mirties, palikdamas našle žmoną Juliją (Baltrukonytę, kurią buvo vedęs 1921), ištikimą gyvenimo dienu ir darbu palvdovę ir pagalbininkę.

Teisės srityje sekėsi gerai, gavo net atsižymėjimų, buvo išrinktas Marylando seimo nariu, buvo pirmasis lietuvis Marylando legislatūroje; buvo išrinktas Baltimorės advokatų garbės nariu ir t. t.

Ano meto lietuvių išeivių visuomenėje buvo labai reikalingi kiek šviesesni, labiau prasilavinę žmonės — į lietuvišką veikimą nuo 1912 ištraukė ir Nadas Rastenis: dalyvavo socialistinėse ir tautinėse organizacijose, dalyvavo M. Petrausko "Gabijos"

Nadas Rastenis.

chore, vaidino ir dainavo to paties kompozitoriaus operetėse, kartu su aktore Julija Baltrukonyte. Viliojo Nadą Rasteni ir rašto pasaulis, ėmė rašinėti į spaudą, kurį laiką teko redeguoti "Sandarą" (1923), "Dirvą" (1935). Eilėraščius lietuviškai pradėjo rašyti 1917 m., o angliškai 1920. Savo mėgiamus kūrinius mėgino versti į lietuvių kalbą (Shakespeare, Poe, Fitzgerald). Iš lietuvių k. į anglų išvertė Vaičiaičio, Kudirkos, Maironio, Putino, Baltrušaičio ir k. kūrybos. Jo verstas ir V. Kudirkos lietuvių himnas (atspaustas Congressional Records 1961 m.).

Vokietijai pradėjus II pas. karą ir 1939 m. užėmus Lenkiją, Amerikoje, kur jau nuo Ispanijos pilietinio karo plito "pacifistinės" nuotaikos, kilo naujų balsų prieš karą, ypač iš Harvardo universiteto. Nadas Rastenis, pagautas vieno profesoriaus užuominų, 1941 m. parašė smerkiančią karą poemą angliškai "Wars' Curse". Poema susilaukė didelio pasisekimo. Ji dalimis rodėsi lietuvių spaudoje, buvo išspausdinta Congressional Records leidinyje ir "Lietuvių Dienų" žurnale. Už šią poemą 1967 m. buvo pasiūlytas kandidatu Nobelio Taikos premijai, o už ją ir lietuvių klasikų vertimus į anglų k. United Poets Laureate International autorių apdovanojo aukso medaliu ir laurų vainiku.

Lietuviškaisiais eilėraščiais Nadas Rastenis lietuvių spaudoje nebuvo dažnas svečias. Didesnį dėmesį į lietuviškąją jo kūrybą atkreipė Vincas Rastenis, parodydamas pluoštą skambių eilėraščių, išsiskiriančių iš senosios išeivijos poetinių raštų lygio. Poetas daugiau garsėjo amerikiniame poetų pasaulyje, laimėdamas eilę atžymėjimų: E. A. Poe Award, Maryland Citizens Poet Laureate, H. L. Mencken Award ir k. Pakistano universitetas Karachi Nadui Rasteniui suteikė literatūros garbės daktaro laipsnį (1968).

Tačiau gražiausio lietuvių literatūros laurų vainiko (kad ir simboliškai) Nadas Rastenis nusipelnė už mūsų klasikos vertimus į anglų kalbą: tai 1964 m. išleisti

Iš Nado Rastenio poezijos

"LD" redakcijoje, tarp daugelio Nado Rastenio laiškų, yra angliškų eilėraščių ir vertimų rinkinys "Winged Words" ir pluoštas lietuviškų eilėraščių. Iš jų porą parinkę, spausdiname šiuose puslapiuose.

MOTINOS DIENOS VAINIKAS

*Ir vėl prašvito saulės veidas
Prisikėlimo šypsena;
Sugrižo kūdikystės aidas —
Šiandieną Motinos Diena.*

*Per žiemą liūdę sodai budi,
Pajutę gausą šilumos:
Žalioj šakoj žiedelis glūdi —
Tai kūdikis glėby mamos.*

*Mamyte, tu mane auklėjai,
Dorai gyventi mokinai;
Kiek rūpestėlių iškentėjai,
Tik tu viena, tik tu žinai.*

*Už tavo daug naktų be miego,
Už mano daug linksmų dienų,
Kurios gimtuos namuos prabėgo,
Tau ši vainiką aš pinu.*

*Rinkau žodžius į šį vainiką,
Keičiau žodelį žodeliu,
Bet keturi gražiausiai tiko —
Mamyte, aš tave myliu!*

K. Donelaičio "Metai" ir 1956 m. — A. Baranausko "Anykščių šilelis". "Metų" leidiniui išsamia studija parašė prof. dr. E. Tumienė, o "Anykščių šilelio" — J. Tininis. Be to, N. Rastenis išvertė V. K. Banaičio operos "Jūratė ir Kastytis" libretą ir V. Nemunėlio "Meškiuką Rudnosiu-ką".

Donelaičio prakalbinimas angliškai yra didžiulis įvykis mūsų literatūros istorijoje. Tuo tarpu tik vienas žmogus, atėjęs tiesiai iš lietuviško kaimo, ir pažinęs jo archajinį gyvenimą bei supratus jo žodyną, tegalėjo išversti į anglų kalbą, taip pat kiek senybišką, bet užtat labiau atitinkančią autoriaus stilių ir būrišką dvasią. Jaunieji, kad ir daugiau literatūriškai išprusę, to atlikti negalėjo, nes jiems jau ir lietuviškieji K. Donelaičio "Metai" reikia versti į šių dienų lietuvių kalbą; panašiai yra ir su "Anykščių šileliu".

Nadas Rastenis čia atliko didžiulį pionieriaus darbą, kurio tęsėjų bei pasekėjų gal dar negreitai sulauksim. J. B.

PABUČIUOK TĄ ŽEMĘ

Sesei Marytei

Toli kaip paukštužė viena gyveni,
 Ir dar toliau skristi nūnai ketini...
 Pasiekus Lietuvą, apmaldžius jausmus,
 Lankydamą gamtą, miestus ir kaimus —
 Kai glostys alkūnes išplaukę jAVai,
 Lieknutės gėlytės klos žiedus takuos,
 Pavasario saulė skliautuose žibės,
 Žaliuojančiam gojui gegutė kukuos,
 Padangėj ir medžiuos sparnuočiai čiulbės—
 Tuomet prisiminus kaip čia, užjūry,
 Toli nuo tėvynės, lietuvių būry,
 Jai džiungant mes džiugom naktis ir dienas:
 Giedojom jai liaupses, dainavom dainas.
 Jai liūstant, liūdėjom ir laužėm rankas;
 Jai vargstant budėjom ir siuntėm aukas —
 Kai ilgins šešėlius beržai ir klevai,
 Rasa puoš žemčiūgais lankų kilimus,
 Bučiuos saulė žemę kur ilsis tėvai —
 Pabučiuok tą žemę, Maryt, ir už mus...

Autoriaus pastaba —

Kadais gyvenusi Baltimorėje, muzikos, dainų, lietuvių ir Lietuvos mylėtoja, Marytė (gimusi Jurksaitė) Lietuvikienė (suvalkietė), praeitą pavasarį (1965) vyko Lietuvos paviešėti, tai jai parašiau eiles "Pabučiuok tą žemę". Ji grįžusi iš Lietuvos buvo Baltimorėje ir sakė, kad ji pabučiavo... ją prieš Aušros Vartus.

DONELAIČIUI GALVAS LENKIM

Pokalbis su Nado Rasteniu K. Donelaičio "Metų" vertimo pristatymo ir Rastenio pagerbimo proga Baltimorėje 1967. X.14

Visuomenėje jaučiantis susidomėjimui, korespondentas aplankė poetą laureatą Nadą Rasteni, prašydamas atsakyti į keletą klausimų.

— Kokiomis aplinkybėmis teko Jums pirmą kartą susipažinti su Donelaičio raštais?

— Kai mano tėvas staiga buvo pakirstas reumatizmo, rusų pradinę mokyklą buvau lankęs dar tik 7 savaites. Iš jos netikėtai išimtas, eidamas tryliktus metu, tapau artojumi. Dienomis dirbau ūkio darbus bei arklio traukiama žagre ariau, o vakarais pats ir su kitų pagalba mokiausi skaityti ir rašyti.

Laimė, kad Stagalėnų (šešių ūkininkų) kaimelyje buvo knygynėlis, kuris buvo man prieinamas. Jis buvo apie pusantro pėdos pločio ir dviejų su puse pėdos aukščio spintelėje ir priklausė mano tėvo Antano broliui Jonui, kuris tuo laiku jau buvo miręs, palikdamas našlę, dvi dukras ir tris sūnus. Jų vyriausias, ir gi Jonas (Vincas Rastenio, ir Jono, klevelandiečio, tėvas) buvo mano pusbrolis ir krikšto tėvas. Jo ir visos jų šeimos malone man buvo leista skolintis visokias pas juos sukrautas knygas ir knygeles. Kiek vėliau kažkur skaičiau ir man įstrigo į galvą toks posmas:

*Donelaičiui galvas lenkim
 Ir pirmus stiklelius trenkim,
 Kurs mums skynė ir pramynė
 Rašliavos takus...*

Man tada Donelaitis buvo dar visai negirdėtas. Sudomino, kodėl jam skiriamas toks tostas.

— Kas galutinai Tamstą paskatino versti Donelaičio "Metus" į anglų kalbą?

— 1923 m. pradžioj Vincas Šliakys, tada "Sandaros" redaktorius, ir aš gyvenome pas kompozitorių Miką Petrauską South Bostone. Kartą, vakaruojant, Šliakys mums parodė persų poeto Omaro Kajamo "Rubajatus", kurių vieną kitą posmą buvo bandęs versti lietuviškai, ir Donelaičio "Metus", mažo formato, popieriniais viršeliais, bene tą laidą, kurią 1865 m. paruošė Schleicheris. Man buvo įdomi pradžia, nes nesakė, kaip dabar kad pakeista, kad "Sniegas... į nieką pavirto" — buvo pasakyta daug "vaizdingiau".

Po I-jo pas. karo, grįžęs iš Prancūzijos ligoninių ir karo tarnybos, nors buvau pripažintas "nepilnasveikačiu" kareiviu, vis dėlto per 4 metus ir 5 mėnesius (su 7 savaitėjų "narodnos učiliščios" pagrindu) pajėgiau išeiti reikalaujamus kursus, einant į advokatus. Tačiau būdamas nečiagimiu, jaučiau, kad mano anglų kalbos žodynas dar buvo netobulas. Todėl, nors jau Baltimorėj advokatavau, vis dar studijavau anglų kalbos žodžius, sakinių sąrangą ir įvairius posakius. Kad geriau suprasčiau abiejų kalbų žodžių prasmę, mėginau šį tą daugiausia poezijos dalykus, versti.

Apie 1930-1 metus į mano rankas pateko J. Gabrio sutaisyta, su 1908 m. data, "Skaitymo knyga", kurioje tarp kitų senesnių mūsų raštijos pavyzdžių buvo ir Donelaičio "Metai", suskirstyti į metlaikius. Pradėjau juos versti angliškai. Bet man vis rodėsi, kad kažko trūksta: kiekvienas skyrius lyg pradėtas, bet nebaigtas. Mat, Gabrio nebuvo pažymėta, kad tai tik ištraukos, o tos poemos išties anksčiau nebuvau skaitęs.

Mintis versti "Metus" angliškai... atėjo su gyvenimu, nejučiomis.

1932 m. poetui Juozui Tysliavai atvykus į Ameriką ir lankantis Baltimorėje, man su juo bešnekant, paaiškėjo, kad jis turi pilną "Metų" laidą, išleistą 1909 m. Vilniuje. Netrukus jis tuos J. Šlapelio spausdintus "Metus" man ir atsiuntė. Dirbdamas su ilgesniais ir trumpesniais proterpiais, vertimą baigiau 1938 m.

— Turbūt, poezijos vertimas nėra lengvas darbas?

— Versti poeziją yra sunkus darbas. Vertimas iš rusų ar lenkų k. ir atbulai — dar pusė bėdos, nes maždaug su mūsų vienodos sąrangos kalbos. Bet angliškoji — visai kitokia ir sudaro daug galvosūkių.

Iš vienos pusės, Donelaičio rašyba man nebuvo jau taip sunki, nes mokančiam rusų ir lenkų kalbas Donelaičio "glupstvos", "raspustai" ir kit. slavybės buvo pažįstami dalykai. Tik kur kas sunkiau tinkamai perduoti neįprasti Donelaičio išsireiškimai, idiomai ir posakai.

Ilgieji monologai, staigūs "pamokslai" ir Šlapelio ir vėlesnėje liuksusinėje laidoje palikti palaidai. Kad būtų suprantama, kada šneka pats Donelaitis, o kada Pričkus, Selmas Enskys ar kiti, verčiant reikėjo kam nors priskirti jų šnekas. Dėl to vertėjui kildavo visokių neaiškumų.

Bet vertimo darbe jau turėdamas patirties, vis surasdavau būdų pasitaikiusius kliuvinius išpajioti.

Baigus versti, daug kas žodžiu ir raštu teiraudavosi kada "Metai" bus atspausinti angliškai.

Kad pagaliau Donelaičio "Metai" užgimė pasauly anglišku rūbu, didelė padėka ir kultūrinės lietuvių visuomenės pagarba priklauso "Lietuvių Dienų" leidėjui Antanui Skiriui, redaktoriui Bernardui Brazdžioniui, prof. Elenai Tumieniui ir visiems talkininkams, kad ryžosi tokiam žygiui.

Ne tik lietuviams, bet iš turimų žinių galiu spręsti, kad "Metai" patinka ir kitataučiams. Pasigėrėjimą išreiškia atsiliepimai man atėjo iš Lietuvos atstovo Washingtono p. J. Kajecko, Antano ir Marijos Rudžių Chicagoje, adv. Antano ir Zuzanos Šalnu Bostone, iš Gailestingumo Seserų prie Šv. Petro bažnyčios Baltimorėje; iš Pacifiko poetės laureatės Edythe Hope Gene, gyv. Hollywoode, iš ponios Lygais V. Yuzon, kultūriniam reikalams Attache prie Filipinų Pasiuntinybės Parvžiuje. ir jos vyro dr. Amado M. Yuzon, United Poets' Laureate International organizacijos pirmininko Pilipinuose.

O teisėjo Taylor žmona iš Salisbury, Maryland, man taip rašė:

"As I read great poetry, "The Seasons", I find my appreciation of Lithuania and its people growing to such an extent that I may be compelled to take another tour abroad just to visit that land."

... Iš tokių lietuvių kūrybos perlų, paleistų į pasaulį, žmonės pradeda geriau pažinti mūsų tautą, kaip matome, jie paskatinami susidomėti ir dabartine jos padėtimi.

B. M.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO 40 METŲ IR 50 M. KOMP. A. MIKULSKIO
SUKAKTIES MINĖJIMO CLEVELANDE GEGUŽĖS 4 D. MOMENTAI –

Visos Čiurlionio ansamblio su-
kakties minėjimo foto nuotraukos
V. Bacevičiaus

Giedamas himnas švenčiant L
T M Čiurlionio ansamblio 40
metų veiklos ir komp. A. Mi-
kuskio 50 auksinį jubiliejus mi-
nėjimą Clevelande.

“Ciurlionis” singing the National
Anthem at the Ensemble’s 40th an-
niversary and composer Alfonsas
Mikuskis’ Golden Anniversary ce-
lebration in Cleveland.

Kalba poetas Stasys Santvaras,
svečias iš Bostono, minint Čiur-
lionio ansamblio 40 veiklos su-
kaktį Clevelande.

Commemorating “Ciurlionis” 40th
anniversary and, seated in front,
Composer Mikuskis’ artistic jubilee.
A guest from Boston, Poet Stasys
Santvaras, at “Ciurlionis” 40th an-
niversary in Cleveland.

Švenčiant L T M Čiurlionio
ansamblio 40 metų sukaktį ir A.
Mikuskio kūrybinio darbo jubi-
liejų Priešais sėdi: St. Santvaras,
N. ir B. Gaidžiūnai, I. Bublī-
nė, P.L.B. pirm. Vytautas Ka-
mantas, J. Stempužis, Kutkai ir
kiti

Photo of participants at the Ensem-
bles 40th Anniversary celebration.

Minint Čiurlionio ansamblio 40
metų veiklos sukaktį Clevelande
pama'dos. Mišių auką atneša an-
samblio kanklių vadovė O. Mi-
kuskienė, ansamblio pirm V
Plečkaitis ir A. Mikuskis. Prii-
ma kun A. Golikovskis, kl'ob.
B. Ivanauskas ir kun. T. Žiū-
raitis, specialiai atvykęs iš Wa-
shingtono pasakviti namokslu Šv
Jurgio liet. bažnyčioj.

Mass celebrated in commemoration
of “Ciurlionis Ensemble’s” 40th an-
niversary in Cleveland. Carrying the
offering, leader of the Ensemble’s
kankles section, O. Mikuskis. Ac-
cepting is Father A. Golikovskis to-
gether with guest preacher Father
T. Ziuraitis from Washington, D.C.

Šviesa nuo kalno

*Trijų veiksmų sceninės variacijos
Kristaus Kalno palaiminimų temomis*

II veiksmas

KETVIRTAS ANTSPAUDAS

Dekoracijos tos pačios, kaip ir pirmame veiksmė. Toliau svirtis. Lietuviško kaimo apyvokos daiktai. Tolumoje karo gaisrų pašvaistės. Tolimų sprogimų dundėjimas.

Scena pirma

NATANAS

Kiekvieną naktį vis ryškesnės ugnies pašvaistės. Kiekvieną dieną vis grėsmingesni dūmų stulpai užtemdo saulę.

JEHUDA

Apokalipsinis žvėris ateina. Dunda jojo žingsniai.

NATANAS

Reikia ką nors daryti... Ką nors veikti... O mes sėdime sudėję rankas, tėve.

JEHUDA

Tik dabar pradėdu suprasti šv. Jono apreiškimą Šventraštyje... Pirmas Avinėlio sulaužytas antspaudas... Baltas žirgas... Su raiteliu... Laisvės baltas žirgas... Dabar sulaužytas ketvirtas antspaudas... Pilkas žirgas ir ant jo sėdinčio raitelio vardas — Mirtis...

NATANAS

Tėve, ne laikas dabar apie Šventrašty galvoti. Apreiškimas aiškus — visas dangus raudonas. Reikia ką nors daryti. Ką nors...

JEHUDA

Taip. Neturėjimas laiko apie Dievo pasakytus žodžius galvoti ir sulaužė ketvirtąjį antspaudą.

NATANAS

Bėkim, tėve, kol dar laikas. Liepk pakinkyti arklius. Bėgančių pilni keliai.

JEHUDA

Karalius žinojo savo mirties valandą... Jis įsakė pabalnoti eikliausią žirgą... Išjojo, kad Mirtis jo namuose nerastų... Jojo ilgai... Dykumoje kažkas sėdi... "Karaliau, aš žinojau, kad čia atvyksi ir laukiau tavęs" — tarė jam Mirtis...

NATANAS

Bet, tėve...

Įbėga Euridas ir Daumantas su automatu ant pečių

EURIDAS

Kaip gerai, kad dar nemiegi, tėve. Atėjau sudiev pasakyti... Ir tau, broli.

JEHUDA

Sudiev? Kodėl sudiev? Ligšiol miegoti eidamas ramios nakties linkėdavai.

DAUMANTAS

Ramių naktų nebėra. Ir jų linkėti būtų melas.

EURIDAS

Atėjau pasakyti — į mišką išeinu. Su Daumantu, štai, ir šimtais kitų.

NATANAS

Į mišką? Miške nuo slibino nepasislėpsit.

EURIDAS

Žinau, kitaip ir negalėjai pasakyti. Bailys buvai, bailiu ir likai.

DAUMANTAS

Vyrai nebėga nuo pavojų. Į mišką renkamės apsiginkluoti ir kovoti. Juk yra pasaulyje teisybė... Yra, ar ne?... Yra ir Kristaus pasakyti žodžiai: "Palaiminti, kurie alksta ir trokšta teisybės, jie bus pasotinti".

NATANAS

Teisybė? Taip — laisvam gyventi... Bet kiek ten jūsų susirinks... O slibinas ugnim alsuoja, krauju taškosi, nuo jojo žingsnių dreba žemė.

EURIDAS

Bet nedreba vyro širdis.

DAUMANTAS

Reikia tik pradėti kovą. Mums padės tautos ir valstybės. Teisybė dar nemirė pasaulyje. Gyva.

JEHUDA

Yra teisybė... Yra ir sulaužytas ketvirtasis antspaudas ir išleistas raitelis ant pilko arklio, kurio vardas Mirtis... Išėiti į miškus... Kovoti... Jei motina būtų gyva, ji nepritartų tau, Euridai... Bet jos nėra... O aš?... Ką aš?... Tyliu... Esi suaugęs, sūnau. Atramas pats susirasi... Tėvynės laisve pasiremti nuo amžių buvo kilnu. Pavojai... Mirtis... Ką tik pasakojau Natanui apie karalių, kuris bėgdamas nuo Mirties sutiko Mirtį.

EURIDAS

Ne mirt išeinu, bet kovoti, tėve.

JEHUDA

Gyveniman išėjęs kiekvienas miršta.

DAUMANTAS

Prasmė yra svarbiau už gyvenimą ir mirtį. Prasmė gyventi. Prasmė mirti. Už tautos laisvę žuvusius istorija didvyriais vadina... Yra prasmė kovoti ir net mirti.

EURIDAS

Yra prasmė.

Jokūbas pasirodo už krūmo ir tuojau dingsta

DAUMANTAS

Lyg šmėkštelėjo kažkas.

EURIDA S

Apuokas medžio drevėje gyvena.

NATANAS

O ar nėra prasmės nuo apokalipsinio raitelio pabėgti ir laisvėje septyneriais archangelų trimitais trimituoti, kad mūs tėvynėje raudonas slibinas.

JEHUDA

Trimitai greitai užkimsta ir nutyla.

NATANAS

Bet ir patrankos ir automatai išsauna paskutinį šūvį.

DAUMANTAS

Kai paskutinis laisvę mylintis žus, tada įvyks pasaulio galas.

EURIDAS

Išėina, kad tikrai rankas sudėjus tylėti ir kažko laukti.

JEHUDA

Teisingai pasakei, Euridai. Sudėti rankas maldai ir kreiptis į Tą, Kuris Kalno pamoksle laimino persekiojamus dėl teisybės. Jiems pažadėjo dangaus karalystę.

EURIDAS

Dangaus karalystė... Kas iš to dabar, kai Žemė dega...

DAUMANTAS

...kai slibino ugnys jau laižo gimtą padangę.

JEHUDA

Kaip tik dabar laikas pagalvoti... Ar išėiti degančios Žemės gesinti su vaikišku kibirėliu vandens, ar geriau kreiptis į Tą, Kurio rankose visos jūros ir vandenvainai... Nesuprask, Euridai, kad tave draudžiu nuo žygio. Pasiryžai ir ženkl. Telaimina tave Dangus... ir tavo motina.

DAUMANTAS

Tikrai laikas. Užsibuvome.

EURIDAS

Sudiev, tėve. *Apkabina Sudiev, broli. Apkabina. Paleides iš glėbio, į jį žiūri* Tu toks skirtingas nuo manęs. Atleisk.

JEHUDA

Palydėkim, Natanai. Ši naktis ne miegui skirta. Dievas žino, kada besusitiksim.

NATANAS

Palydėkime. *Visi išėina*

Scena trečia

Valandėlę girdėti fronto dundėjimas. Iš namo laiptuos išėina naktiniais drabužiais Miriana

MIRIANA

Kokia naktis... Ir tas netilstantis dundėjimas... Girdėjau tėvo ir brolių balsus. O jų nėra čia. *Rengiasi grįžti*

JOKŪBAS

Dar nematomas Miriana!

MIRIANA

Ar tu, Natanai?

JOKŪBAS

Įeidamas Čia tas, kuris tave daugiau myli negu tėvas ir negu broliai.

MIRIANA

Siausdamosi skara

Ko reikia tau viduryje nakties svetima-me kieme?

JEKŪBAS

Miriana...

Ištiestomis rankomis eina artyn

MIRIANA

Balsas girdėtas... Ar ne tu pardavei man skaras pirmame veiksme? Tu gi — pirklys Jokūbas.

JOKŪBAS

Dabar ne skaromis, bet sielomis prekiauju. Ir vietoj auskarų tau savo meilę siūlau. Miriana, aš myliu tave...

MIRIANA

Meilę siūlai... Sielomis prekiauji... Tik to betrūko. Argi ir tu raudono slibino grėsmėj pametei protą?

JOKŪBAS

Ne pamečiau, bet protą įgavau. Miriana, mergaite mano, ką tik girdėjau — tavo tėvas palaimino sūnus, prieš slibiną išėinančius į kovą. Užteks tik vieno mano žodžio ir tavo tėvas bus lavonas, o namo vietoje — įkaitę pelenai.

MIRIANA

Beprotis tu. Kaip tu drįsti mano tėvui grasinti? Jehudos giminė per amžius nėra vabalo nuskriaudusi. Dievas mato mus. Išeik, beproti.

JOKŪBAS

Vabalo nėra nuskriaudę... O mano meilė tau, Miriana, skurdaus pirklio krūtinėje tiek šimtmečių išnešiota, be galimybės pasakyt turtngam tavo tėvui, ar ne skriauda, ar ne skriauda, sakyki, Mirian?

MIRIANA

Širdy, kurioj yra grasinimai, nėra vietos meilei. Slibino artumoje išdrįšęs apie ją kalbėti, pats esi žvėris.

JOKŪBAS

Bet tas žvėris myli tave, Miriana... Sakau, jeigu brangus tau yra tėvas, tik tu išgelbėt jį gali. Tik tavo meilė. Kitaip nei tėvui, nei tau nebus pasigailėjimo.

MIRIANA

Ir nemaldausiu jo. Geriau mirtis.
Grižta Jehuda ir Natanas

Scena ketvirta

MIRIANA

Tėveli!.. *Bėga prie jo* Pirklys Jokūbas pakvaišo.

NATANAS

Ko jieškai čia gūdžiam vidurnakty, Jokūbai?

JOKŪBAS

Atėjau paprašyti tavo dukters rankos. Jehuda.

JEHUDA

Rankos?... Vidurnakty... Ar myli tu jį, Miriana?

MIRIANA

Pažadink, tėve, jis klieidi.

NATANAS

Švelniai purto Jokūbą Pabuska, Jokūbai.

JOKŪBAS

Pabuskite jūs visi. Pabuskite ir pamatykite, kad jūsų dienos pasibaigė. Dabar bus viskuo tas, kas buvo niekas.

JEHUDA

Apokalipsinis raitelis...

JOKŪBAS

Slibinas gers jūsų kraują ir prievartaus jūsų dukteris. Jo įsakymas — žmogum būti yra didžiausias nusikaltimas...

MIRIANA

Sakiau, kad tu žvėris.

JOKŪBAS

Taip — žvėris. Jums aras ir liūtas buvo žvėrių karaliūm... Raudonasis slibinas bus mūsų dievas... Ir kito dievo nebus.

NATANAS

Neliesk Dievo, žvėrie! Jis amžinas ir... garbė Jam!

JOKŪBAS

Per tūkstančius metų žmonija įrodė, kad Dievas jai nereikalingas. Mes ir be Jo gražiausiai susitvarkom.

JEHUDA

Sulaužytas ketvirtas antspaudas...

JOKŪBAS

Ir, štai, patys pagimdėm žvėrį. Žvėrių žvėrį — raudoną slibiną... Džiaukitės. Ko nesidžiaugiate? Ir trimituokite. Cha-cha-cha...

Įeina Nijolė

Scena penkta

NIJOLĖ

Linksmas čia pas jus... O mūsų kunigą nušovė. Išsivedę už miestelio... Už tai, kad Dievo nesą, Kurį jis skelbė...

JOKŪBAS

Ar aš nesakiau... Jehuda, ateina ir tavo eilė ir tiems Kristaus palaiminimams, kuriais taip patikėjai.

MIRIANA

O jei Dievas yra, ateis ir tavo eilė, Jokūbai.

JOKŪBAS

Mano eilė jau atėjo. Ar tu nori, ar nenori, būsi mano žmona.

NIJOLĖ

Kam mirtis, o kam vestuvės.

NATANAS

Geriau išėik, Jokūbai. Šį kartą ne ten pataikei. Mes savo sielų neparauoam. *Piktai* Išėik, sakau, ir Dievas tebūna tau gailėstingas... Išėik, žvėrie!

JOKŪBAS

Stumiamas Aš dar sugrįšiu, ir jūs visi žvėrimis kauksit.

Natanas jį išstumia už scenos

Scena šešta

MIRIANA

Natanai, tu buvai supykęs.

NATANAS

O tu patenkinta, garbintoją naują gavus.

NIJOLĖ

Sako, slibino tarnai Dievo tikrojo altorius griaua ir vietoj Nukryžiuotojo sodina Melą juokdario drabužiais.

JEHUDA

Melo antspaudai subirs ir už jų subaltuos plėšraus žvėries iltys.

NATANAS

Žvėris išvytas iš kiemo.

NIJOLĖ

Bet daug sunkiau išvyti jį iš žmogaus sielos.

MIRIANA

Tėve, aš bijau...

NATANAS

Tėve, liepk pakinkyti arklius. Reikia bėgti, kol dar nevėlu.

JEHUDA

Nuo Dievo ir savęs niekur nepabėsim... Ir nuo žvėries, jei jį nešiojamės savo širdy.

NIJOLĖ

Jūs liekate? Tai aš viena tolyn keliausiu... O gal grįšiu atgal ir savimi šildysiu žvėries draskomą lidą.

Scena septinta

Už tvoros bibliiniais drabužiais praeina Kainas

KAINAS

Baisu... Baisu... Upeliais liejas kraujas... Ir žudo vienas kitą tos pačios motinos vaikai.

Scena aštunta

NIJOLĖ

Koks keistas senis.

NATANAS

Jis pirmas užmušė savąjį brolių... Jo vardas Kainas.

MIRIANA

Ko jam čia reikia?

JEHUDA

Vargšas, matyt, nedrįso paliesti Kristus drabužį.

NATANAS

Tėve, ir tau trūksta drąsos... Pagaliau sakyki, ar mes bėgame, ar liekam?

Scena devinta

Įeina Jokūbas su dviem ginkluotais vyrais

JOKŪBAS

Niekur jūs nebėgsit... Vyrams Suimkit senį... Ir šitą. *Rodo į Nataną*

JEHUDA

Už ką? Kuo tau nusikaltau, Jokūbai?
MIRIANA
Euridas kur? Euridai!.. Euridai, gelbėk!

JOKŪBAS
Pagalbos iš niekur neprisišauksi... Dievas aukštai, ir Tas neišgirs.

NATANAS
Plėšikai... Ko jūs norite? Lauk iš kermo.

JOKŪBAS
Ko mes norime?... Nedaug... Tikrai nedaug... *Bando apkabinti Mirianą*

JEHUDA
Neliesk jos!

NATANAS
Pasitrauk.

JOKŪBAS
O jūs norite kulkos į pakaušį... Prašyte prašote... Jūs prigyvenote. Gana. Dabar mūsų eilė... Gimė naujas dievas... Raudonas... Dabar mes švenčiame raudonas Kalėdas.

NIJOLĖ
Dievas yra meilė, o jūs — Dievo rykštė.

JEHUDA
Palaiminti jūs, kai dėl manęs jus niekina ir persekioja...

JOKŪBAS
Ir vėl palaiminimais pragydai... senai juos girdėjau. Pakartok, seni.

NATANAS
Nesijuok iš mano tėvo.

JOKŪBAS *Jehudai* Kalbėk savo palaiminimų malda... Na, greičiau, seni.

JEHUDA
Ir tau, Jokūbai, tie palaiminimai pasakyti.

MIRIANA
Tėve, aš už tave pasakysiu: "Palaiminti dvasioje turtingi vargdieniai..."

JOKŪBAS
O jūs palaiminimais dangstėte savo turtus ne sielose, bet aruoduose. *Du vyrai nusijuokia*

NATANAS
Palaiminti, kurie alksta ir trokšta...

JOKŪBAS
Ar jūs pilnomis burnomis rydami prisiminėte bent kartą milijonus, kurie iš bado miršta? *Du vyrai vėl nusijuokia*

JEHUDA
Palaiminti gailestingieji... Būk gailestingas ir tu, Jokūbai.

JOKŪBAS
O jūs iš didelio gailestingumo vienas kita, imanę, šaukšte vandens būtumėt paskaninę. *Du vyrai vėl nusijuokia* Kokių daugiau palaiminimų priskaičiuosite?

MIRIANA
Žiaurus žmogau... Žinok, palaiminti ir tie, kurie persekiojami dėl teisybės.

JOKŪBAS
Jūsų teisybė?.. Ji buvo paremta vie-

"GIESMĖS ŽYDĖJIMO METAS" —
naujas B. Augino eilėraščių rinkinys

Balys Auginas eilėraščius rašo nuo 1933 m. Dar Lietuvoje jis debiutavo rinkiniu "Pamažu vis degu", 1940. Išeivijoje išėjo jo rinkinys "Paparčio vėduoklė", 1956, ir štai turime trečią rinkinį "Giesmės žydėjimo metas", 1979.

B. Auginas yra linkęs į išgražintą eilėraščio formą, į gausias originalias metaforas. Tikrovės vaizdus jis dažnai sugroteskina, savaip stilizuoja. Dažnai jo sukurti vaizdai pereina į surrealistinę plotmę: "naktis kankinama nemigos, klaidžioja vaiduokliu... Neužmirštuolės akys kupinos mėlyno siaubo" (8 psl.). Tikrovę poetas transformuoja į poezijos kupinus vaizdus:

"Darže nubunda levendrėlė — / Žolynai šaukia / Žalią žinią, / Ir tulpių vienuolyną / Strazdų giesmė / Prikėlė" (15 p.)

B. Auginas yra minties, refleksijos poetas, žvelgiantis į reiškinių gelmes ir ieškas jų prasmės: brandi mintis yra jo duona. Kartais jo eilėraštyje reikia skaityti kelis kartus, kad suvoktum stilizuotuose vaizduose paslėptą prasmę. Poetas yra labai jautrus gamtai. Šiame rinkinyje yra ištisas eilėraščių skyrius "Pumpurų varpai", kuriame atsiskleidžia sudinaminti, supoetinti, estetiškai išgyventi gamtos reiškiniai, ypač gamtos budimas pavasarį, ryto atspindžiai, žiedų potvynis, mėnesienos paslaptys, gluosniai ir karklai prie upės, paukščių giesmės, net dainuojantis akmuo samanose, ištisa pabudinta pasaka. Tokiu sodriu vaizdu "Žiedų fantazijoje" (17-18 p.). Taip pat puikus derinys yra sutelktas eilėraštyje gilaus įsijautimo į gamtą yra eilė. "Apžavų naktis", vaizduojas paslaptinę Joninių naktį (23-24 p.). Tas įsijautimas pasiekia lyrinio subtilumo:

nintelu įstatymu: Kas tavo, tai ir mano, o kas mano — neliesk... Jūsų teisybė šiaudien prieš jus raudonu slibinu atsistoja, ir jūs nenorite jos atpažinti... Kalno palaiminimai, už kurių slapstėtės, šiandieną kaltinimais virto...

JEHUDA
Sulaužytas ketvirtas antspaudas... Mes sulaužėm.

NATANAS
Bet Dievas yra...

MIRIANA
Yra palaiminimus palikęs Kristus...

JOKŪBAS
Į šiuos klausimus tik slibinas raudonas gali atsakyti... Klausykite. *Valandėlę visi klauso tolimų sprogių murmėjimo. Du vyrai ir Jokūbas pradeda juoktis. Juokas vis garsėja, kuris, panaudojus ruporus, virsta pragarišku kvatojimu*

Uždanga

Nuovargio juodos pėdos arimuos:
Dienai ir paukščiui pailsta sparnai —
Saulės giesmė aptemo, aprimo —
Žydo naktis, ar linai? (31 p.)

Į gamtos pasaką įsipina ir meilės motyvai: "Pumpurų skubančiuos žingsnius / Nubunda žmogaus širdis..." (20 p.)

Antra įkvėpimo versmė B. Auginui yra paliktoji tėvynė. Išeivijoje tremtinys pasijunta lyg medis be šaknų ("Bešaknė giria"). Svetimoji dykuma gaivinama tik gyvais jaunystės ir tėviškės prisiminimais (Ugniniai irklai, Penatai, Tėviškės sniegas, Gentkarčių medis). Nostalgija veda poetą į aiškių žemę, į senolių kalbėtas maldas:

"Einu į aiškių žemę — / Miškai, ežerai, upės / Ir lygios arimų vagos — / O po smiltim neramia / Meldžiasi mano senolio lūpos." Tauta tėra tik mieganti žiemos žolė, kuri pabus su auštančiu pavasariu.

Trečioji B. Augino įkvėpimo versmė yra amžinybės vynuogynai. Čia iškyla ir laiko trapumas, ir motinos senatvė, ir poeto pareiga apmąstyti žmonių likimą, ir nužudyti taikos balandžiai, ir sraigės simbolika, ir išnykimo pelenai. Poetas moka skaityti krykelių ženklus ir rasti išmintį, duodančią sparnus. Ir tada giesmė pražysta pavasariu, žodis darosi galingas, burtai tampa tikrove, akys žvilga pumpurų amžinumu. Tai yra mūsų žydėjimo metas!

Augino poetinis žodis yra labai turtingas metaforomis, giliaprasmiai simboliais. Jo žodis yra kupinas minties. Tačiau tie apmąstymai nėra sausa filosofija, ji įveikama į poezijos drabužį, kupina fantazijos ir estetinio jausmo. Trūkumais galime laikyti kai kada pasitaikančias dirbtines metaforas, keistus palyginimus.

Balys Auginas, *Giesmės žydėjimo metas*. Lyrika. Išleido Clevelando lietuvių radijas "Tėvynės garsai", 1979. Spaudė "Vilties" leidykla, 140 psl. Tiržas 400. Mecenasas Dr. Vladas Bložė. Kietais viršeliais, kaina \$5.00.

Pr. Naujokaitis

LD POEZIJOS LEIDINIAI:

Elena Tumienė, **Karaliai ir šventieji**. 80 p. Viršelis Ados Korsakaitės. Kaina \$3.00

D. Sadūnaitė, **Kai tu arti manęs**. 38 psl. Kaina \$1.00

Nerima Narutė, **Relikvijos**. 71 psl. Kaina \$2.00

Alfonsas Gričius, **Pažadinti sfinksai**. Eilėraščiai. Egzotiški Australijos peizažai. 47 p. Kaina (papiginta) \$1.00

Gražina Tulauskaitė, **Vakarė banga**. Eilėraščiai. 127 psl. Kaina \$2.00

Pridėkite persiuntimui 50 cent.

ENGLISH SECTION

BILINGUALISM and INTELLIGENCE

By MARGIS MATULIONIS

The current controversy over establishing uniformity in public education with its apparently unavoidable busing, among other unpopular requirements, is based on a premise taken from the Declaration of Independence: all men are created equal.

There have been frequent, though seemingly radical proposals, that "equal" means only "having a right to the same opportunities" with possible intimations of some congenital inequalities in other respects. This idea, found as far back as the appearance of Plato's Republic and periodically recurring thereafter, most recently in the challenges to our affirmative-action programs, is still held in general disrepute. Since the radicalism of the 60s, when competition was judged "immoral, grades undemocratic, and promotion based on merit and measurable accomplishment a likely way to discriminate against minorities and the poor . . . the average achievement of high school graduates has gone steadily downhill." (*Time*, June 16, 1980, p. 58). It may be time for a reappraisal of our general attitudes towards education and its feasibility as a discipline applicable to all.

Many of us have shared the intuitive feeling that the Lithuanian children perform significantly better than average in their schools. Their only common denominator is participation in a Lithuanian subculture and the attendance, at least on the elementary and high school level, of private schools.

A study of the *Psychometric Intelligence Pattern of the Native-Born Children of Lithuanian Immigrants*, by Julie Zabarskas, appearing in *Lituanus*, the Lithuanian Quarterly, 1980, volume 26, No. 1, seems to give some scientific justification to our suspicions.

The author has an M.A. degree in clinical psychology and is a psychologist at the Elgin Mental Health Center in Elgin, Illinois. The purpose of her study was to investigate the influence of Lithuanian subculture values of political immigrants on their American-Lithuanian children. She noted that a significant majority of these immigrants have a high-

er education and are "intellectuals" but were forced by their ignorance of English and other discrimination to work for many years in jobs that are much below their capacity. They developed a strong desire to see their children achieve what they themselves were denied.

Ms. Zabarskas selected her subjects from the Marquette Park Lithuanian Saturday School in an area of Chicago that contains a high density of Lithuanian families. The children were chosen from both the elementary and high-school levels and selected according to the following criteria:

1. They were native-born families of Lithuanian immigrants who settled in the U.S. after World War II.
2. They were free of any discernible personality difficulties requiring psychiatric treatment.
3. They were bilingual (Lithuanian or Lithuanian and English were spoken in the home).

Twenty-five students were randomly selected from both education-levels and the testing was conducted at the subjects' homes.

Without detailing the statistical aspects of the report, I take the liberty of summarizing what I found to be the more important parts of the study.

The results, as measured by the Wechsler Intelligence Scale for Children-Revised, indicated that both the elementary and high school children obtained the main full scale I.Q.'- in the High Average Classification. Both groups' IQ's fall in the normal to very superior range and there were no children with below-average IQs. The mean verbal IQs of both groups were in the upper range of the "Bright" classification. This portion of the test measured the following abilities: information, similarities, arithmetic, vocabulary, and comprehension.

In the performance part of the test, correlation between these academic arrangement, block design, object assembly, and coding, the students scored lower but remained equal to or a little higher than the mean equivalents of the Standardization group.

The study then tried to establish a correlation between these academic scores and the values of the Lithuanian subculture as measured by the Allport-Vernon-Lindzey Value Scale. This scale comprises six distinct groups: theoretical, economical, aesthetic, social, political and religious values. Ms. Zabarskas observed that theoretical values are ranked first by both parents of the children tested. In order of decreasing importance, the men listed economic, political, men listed economic, political, aesthetic, social and religious values whereas women listed aesthetic, religious, political, social and economic values.

According to Ms. Zabarskas, the Value Study indicates that science and educa-

tion—the theoretical interests—are assigned high importance by the Lithuanian subculture in the U.S. She also observed a statistically significant relationship between the importance of the theoretical values of the mother and the verbal scale IQs of the children. Many investigators have discovered a correlation between academic success and the verbal scale IQs.

Other interesting results of the study were:

1. Lithuanian immigrants have high expectations for their children. Except for two families that indicated no preferences for their children's occupations, all others wanted to see their children become professionals with a college degree. Thirty percent wanted their children to choose the field of medicine.

2. There was only a chance relationship between the full scale IQs of the children and the yearly income of the family as well as the educational level of the parents.

3. The great majority of the children belonged to two or more Lithuanian ethnic youth organizations.

4. Seventy-two percent of the children attended Catholic private schools.

5. Almost half of the mothers were not employed outside the home.

6. Pronounced differences do exist between the values of Lithuanian immigrants and Americans. The Lithuanian mother obtained higher means of the Theoretical and Political Values and lower means of the Social and Religious Values as compared to their American counterparts.

I encourage the reader to refer to the original article itself for additional data that provide extremely thought-provoking ideas regarding the positive aspects of being a Lithuanian in America and possessing a true bilingual culture. Unfortunately, this is something that many of us have abandoned in the interests of becoming one of the Joneses next door and we have deprived our children of a wonderful gift: uniqueness.

The Foundation of the University of Vilnius (Rome, 1979, 75 pp.), Paulius Rakauskas.

There has been a great amount of renewed interest in the University of Vilnius since its four hundredth anniversary celebration in 1979. This particular work is interesting because of the great amount of space devoted to Pope Gregory XIII's papal bull which raised the former Jesuit College to university status in 1579. The religious aspects of the establishment of the university are covered in detail. There is an appendix containing the original Latin text of both King Stephen Bathory's charter grant and the Dum Attenta bull of Gregory XIII

Interview With Ruta Lee

One of our editors interviewed Ruta Lee in May at her 26-room mansion in the Hollywood Hills, formerly the home of Rita Hayworth and Orson Welles. It is hoped that Ruta's vibrant personality, disarming candor and lively wit might be disclosed through this one-to-one update on her life and career.

* *

LITHUANIAN DAYS: You introduced a major new factor into your life about four years ago when you got married. How has marriage changed your career, if at all?

RUTA LEE: My career changed a great deal even before the advent of one Webb Lowe. I have never been an actress to sit around and wait for jobs to come, even though we actors are mostly at the whim and mercy of producers and casting people, directors or networks. The television characters changed and they brought in a whole new batch of leading ladies. I saw it as an opportunity to move to a new stage in my life . . . to perform before live audiences in theaters all over the country. It was lucrative and each booking seemed interesting so I booked myself for weeks-on-end. Of course, I wasn't married at the time and my family was here to take care of my three houses. Success, meaning box-office sales, brought in more and more requests for shows in other cities, which is all well and good, but it kept me out of Hollywood. I barely had time to change clothes and maybe do one daytime show. After I met Webb, we bought a big house in Dallas, where his business was, even though we had planned to move to Los Angeles permanently, where I wanted to be. My life changed somewhat just from trying to figure out which house was out of sugar or toilet paper.

L.D.: Do you still live in Dallas part of the year and do all that traveling?

RUTA: No. We were waiting for a good time for him to leave his company, but after one year realized that that time is when you choose and moved to Los Angeles. I was lucky enough to marry the kind of man who said it's OK with me to live in your house and it doesn't have to be one we select.

Until we moved to Los Angeles, I was out on the road all the time . . . which in its way was not bad. It kept the relationship romantic—partings are wonderful because the reunions are great. We've never gotten off our honeymoon high in four years. Actually, I don't know if it's so good because I waited a LONG TIME to get married and therefore I appreciate it so much more that it's working. But when we finally settled here, I

decided that I was not going to spend so much time on the road because I was gone for six to twelve weeks at a time. Yes, I would fly home for a weekend or he would fly to meet me for a weekend, but still it's not the kind of life where you can sit down to dinner every night. So I chose to give up my lucrative career on stage to stay around home more. Fortunately, I am married to a man who makes no demands on me. If I were to say to him "Look, I'm going to Europe tomorrow and I'm going to be there for six months because I'm doing a picture," he would say "Good for you, it's fabulous . . . I'll get over as often as I can and you can come home as often as you can."

L.D.: Do you want or plan to have children?

I guess I don't want children or I would have had them by now. Webb has had children by a previous marriage—adults now—but they are there if I want them by proxy. Yet, I don't know . . . I think I would probably make a very good mother, but I don't have any burning desire to have children. I know that's probably very un-Lithuanian of me. Maybe, because I was single for such a very long time and had a wonderful time being

single, dating every single man in this world, some worthwhile and some not, I just don't want anything interfering with this joyous marriage just yet. Agreed, I've got to start thinking about it pretty soon. I still have a few years I can play but not too many. If it gets to be too late, I'll just go to Lithuania and bring a couple of kids home.

L.D.: Tell us something about your husband.

Webb is from Michigan and has nothing to do with show business. He is in the fast-food franchising business. He was vice-president of McDonalds and then became president of a company called Bonanza International which had steak houses all over the country. He has turned down the presidency of companies like Jack-in-the-Box to live in California with me. He was chairman of the board of Orange Julius, and is now the chairman of the board of All American Burger, a company he was consultant to. Of course, now is not a good time to be buying franchises with the interest rates what they are, but he advises those who make the plunge.

He is all WASP, mostly German, but a little American Indian and English. But we have similar tastes . . . we like pigs feet, all kinds of ethnic dishes, tripe, brains and all the things that most Americans go yuck! over. He is not Catholic, but he is one of the closest to God you'll ever know. He has a daily, living relationship with his God which is a lot more

Webb Lowe and Ruta Lee-Lowe.

—Photo by Jan Schurholz

Rūta Lee su vyru Webb Lowe.

than I can say for a lot of so-called Catholics. It would have been nice for my family if he had been Lithuanian; he would probably become Catholic if it were important to me, but I don't want to push him.

L.D.: What does he like/find difficult about marriage to an actress?

RUTA: None of it seems to be difficult for him. So many men are not secure in who they are and therefore the attention and adulation, and the time consumption of their wives' career makes them very nervous and resentful. Webb just smiles ever so benignly when someone calls him Mr. Lee. That's OK with him. He takes pride in the fact that other people care about me. The longer the line at the dressing room door, the happier he is. He loves the business . . . the people, the gayness and brightness of it all, because he is well-balanced on the other side with the metronome precision of executive life. In some respects, I am an asset to him because most of the people he entertains or has business dealings with are enchanted with the show business stories I tell about famous people and the craziness of it all. So we are balanced . . . he is a great leveler, sweet, charming, and solid.

L.D.: I recall that you have always been active in civic affairs, being former president of Thalians, a charitable group, and readily available to lend your support to Lithuanian functions. Are you still working in charitable and Lithuanian activities?

RUTA: I'm still involved with Thalians. Debbie Reynolds and I switch positions all the time: D.R. was chairman of the board and I was president for about eight years and then she became president and I chairman of the board for the last three years.

I still support Lithuanian functions all over the country. I try not to say no, although now that I'm married I want to consider where Webb is, what are we doing, and is it a weekend when he can go, whereas before I would help anyone out anytime.

L.D.: Lately you sponsored a fund-raising event in your home for Reagan on behalf of the Lithuanians in Southern California. For such efforts, I understand you are being honored at the Sportsman's Lodge on the 26th of May as OUTSTANDING WOMAN in the ethnic community by the California Republican Heritage Groups Council. This is an honor which you fully deserve and I'm glad to see it. It looks though, like a shift has occurred from your more neutral or apolitical involvements to more political activism. Am I correctly detecting a new emphasis or not?

RUTA: No, I have always been politically active which is probably why I don't work as much as I would like to in Hollywood. I am the arch-conservative of the century. I think it takes people whose background is of some ethnic extraction to know what it is to be under dictatorship and to understand how fortunate we are to live in the style and system of this country. I'm so terrified that we are heading in another direction, yet my indus-

try has gone in that other very liberal direction. The Jane Fondas, John Voights, and others who support those causes are in the mainstream of the motion pic in-

dustry. I'm not part of that group. Because I stood up and waved the flag for Nixon, I earned demerits in Hollywood. In fact, I was almost afraid to take a

Ruta Lee and Ruta Skirius, editor of "Lithuanian Days" English Section.

—Photo by Jan Schurholz

Rūta Lee-Lowe ir Rūta Skiriūtė, LD žurnalo anglų dalies redaktorė.

stand for Mr. Reagan because he is the quintessence of conservatism, but I decided to stand up for my beliefs and be counted. Let's face it, the arts have been very liberal throughout history whether it was the painters, or the musicians. And I am very liberal SOCIALLY, but NOT FISCALLY. I don't like someone reaching into my pocket; if I want to give I will. So many of my friends laugh because they think I believe there is a communist under every bed; not only do I think there is BUT I KNOW THERE IS. People go around espousing strange liberal ideas and don't realize they are promoted by others who are not too crazy about how this government is run and would like to put something else in there. It scares me. It doesn't mean that I don't care about the plight of the black, or the poor, and I work very hard in many different ways to help them socially because I care and feel obligated to the world. But I believe in compassion and not coercion . . . which is when the government says you're going to pay for it whether you like it or not.

L.D.: Your constant support of and visibility in the Lithuanian community belies the fact that you were not even born there, but in Montreal, and educated in Canadian convents up to high school age. Your loyalty to our nationality group is therefore impressive. Even more notable, however, is your attachment to family—a dying sentiment for most Americans. Tell us what it was about your family upbringing that taught you the virtues of loyalty and commitment.

RUTA: I did most of my growing up right here. I came here when I was a very little girl and went to grade school, and junior high, and high school in Hollywood. But my Canadian parochial education put me into grades higher when I got here. I think loyalty comes from your roots, it comes from the parents that I had, it comes from the kind of people that bred it into me. They had strong feelings about commitment and they had strong feelings about America . . . that we are lucky to live here and should cherish it. Poor Lithuania has been so browbeaten . . . now there's a social cause we should take up! My parents taught me roots to Lithuania and developed a sense of obligation in me. I strongly feel that if you are blessed to have health, talent, and the ambition to pursue that talent (combined with a few breaks) you owe a lot and you've got to pay for it in some way. And what better way to pay for it than by helping out your fellow man in whatever way you can . . . from giving advice on how to get your little girl started in show business to answering the many letters I receive. The Lithuanians, though, tend to manage life pretty well on their own and don't look to others for much help; they are very big on standing up by themselves and not being beholden to anybody.

L.D.: How is it that Lithuanians are independent and community-oriented at the same time?

RUTA: I don't know. Is it because

Lithuanians and other ethnic groups are not quite as transient as Americans? They came from somewhere else and initially found comfort in huddling together. This sense of community got passed on to their kids. Americans with an extra generation, have become such a transient society . . . no longer is there grandma around the corner; no longer is there the aunt to go to after school who lived down the block; no longer is there an uncle to come and fetch you because your car broke down and your dad is not available. The latest generation of Americans, though, I find are taking great pride in returning to marriage and family.

L.D.: Everyone remembers the efforts you made to bring your grandmother here from Lithuania a few years back. Do you still have relatives in Lithuania and is there any pressure from them to help them to get out?

RUTA: Oh, God! All of Lithuania is related to me. Yes, sure I get requests and it makes my mother very anxious. As a matter of fact, I have sent a very long letter to the minister of external affairs who happens to be a personal friend and a nice man asking him to do something about some of our distant relatives: Two young children are practically abandoned. They come from a broken family—mother is in an institution for something, and I would like to bring those two children here to the United States and take them under my wing. God love my husband that he has agreed to the idea.

L.D.: How did you get started as an actress?

RUTA: Mother noticed that I liked to dance around a lot and sing so she put me into dancing classes. Soon I starred in Lithuanian church hall plays. When I five and six-year-old, people were asking me to perform in local shows.

L.D.: How did you meet your husband?

RUTA: I was finishing "Good Bye Charlie" in Dallas, Texas when the LPGA had a doing in Naples, Florida and asked me if I would be their guest celebrity for one night. I said yes, but in the meantime the producers of the show asked me if I would play an extra week. They gave me the night off for LPGA in exchange for the week extension. Throughout all this I had a six-week flu where some days you felt OK and others you're back in bed. Anyway, that night I was sick as a dog, but I went anyway into this hot and humid town and ran around all day and night. The next morning, of course, I was feeling even more rotten, but I had to travel, so I said to myself "forget the eyelashes, forget the makeup." I threw a babushka on, put on the big sunglasses and I was hot as hell cause I had my winter clothes on. I was leaning down over the counter, afraid to show my face, and I see coming down the hall a terrific pair of shoes. I looked up a bit and saw a great looking pair of slacks. Looking further up, I saw a craggy-kind of wonderful face with a shock of white hair. And I said, "Now there's a neat-looking man." . . . I mean, he is not handsome, but well put together. And I think, "Is he coming my way?" and he walks right by. When I'm finally in my plane seat and putting my bag under the seat, I see those same pair of shoes standing right there. He asked "Is this seat taken?" and I said "No" for the last time in my life. We got to talking and I forgot I was sick. He didn't know a Ruta Lee from a hole in the wall . . . he just thought I looked like a poor soul who needed some help. That was Valentine's Day . . .

. . . A year later on Valentine's Day we were married. When we first exchanged names, I laughed 'cause I thought how funny if we got married and I became Ruta Lee-Lowe . . . sounds like a Chinese laundry.

(Continued in Next Issue)

Alex Stigletz, Reagan representative, Ruta Lee, Lucija Mazeika, Ina Stadalnikaitė-Petokiene [Upland City council member], and Mrs. Ella Stigletz at a fund-raising party for Ronald Reagan at Ruta Lee's home.

—Alex Stiglētz, Reagano įstaigos atstovas, Rūta Lee, Liucija Mažeikienė, Ina Stadalnikaitė-Petokienė, Upland miesto tarybos narė., ir Mrs. Ella Stigletz

—Photo Ruta Skirius

1980 FREE OLYMPIAD

In late 1979, the Canadian, Ukrainian, Lithuanian, Latvian and Estonian co-ordinating organizations laid seed to a plan with which to counter the 1980 Olympics in Moscow long before hints of a possible boycott took place. Unforeseen events, specifically the intolerable Soviet invasion of Afghanistan, accelerated intentions to counter the Moscow Olympics and a concrete project has been formulated in the form of a Free Olympiad, to take place in Toronto (Etobicoke) Canada the weekend of July 4, 5 and 6 at the Centennial Park Sports Complex. Approximately 1000 athletes from across the continent representing each of the ethnic groups mentioned will participate in basketball, volleyball, soccer and even shooting competitions. In addition, athletes of exceptional standards will engage in a number of track and field events.

Sponsoring this undertaking are the North American Baltic Sports Federation, Ukrainian Central Sports Organization of U.S.A. and Canada, Estonian Central Council in Canada, Lithuanian Canadian Community Inc., and the Ukrainian Canadian Committee. Lithuanian representatives include the Lithuanian Canadian Youth Organization (KLJS) in conjunction with the Lithuanian Athletic Union of North America (SALFASS).

This event is being organized not only for political reasons, but also to promote cultural interchange. From the political standpoint, these games will most certainly increase public awareness of the violations of Olympic ideals as well as the basic human and national rights that are constantly being violated in Lithuania, Latvia, Estonia and Ukraine. They will remind us of the absence of individual Olympic teams from these countries. It is also hoped that the various ethnic communities will become better acquainted and solidified in their mutual grievances.

Additional highlights of the sports spectacle include the torch bearer's run to light the flame, impressive opening ceremonies, an awards banquet to honour outstanding athletes from each nationality and, of course, the official closing ceremonies.

The Lithuanian Canadian Youth Organization and the Lithuanian Athletic Union are striving to make this a successful venture. As this is not organized to make a profit, all proceeds will be used to aid prisoners of conscience in the Soviet Union, their families and Afghanistan refugees. Everyone is urged to contribute to this important cause.

LAIMA BERZINYTE

Press Committee

"1980 Free Olympiad"

Workshop on Lithuanian Culture and Civilization Offered

Tailored for the non-Lithuanian speaking audience, six days of seminars have been arranged to provide an intellectual foundation for the Lithuanian ethnic experience beginning July 27. Situated at Loyola of the Lakes Jesuit Retreat House in Clinton, Ohio, surrounded by grassy knolls, woods and lakes, the educational experience promises rest and relaxation as well. The workshop is sponsored by the Lithuanian World Youth Association Communication Center, a non-profit corporation registered in the state of Illinois. Lectures and discussions include:

Highlights of 20th Century Lithuanian History. Prof. Alfred Senn, University of Wisconsin;

Historical Development of the American-Lithuanian Community. Dr. John Cadzow, Kent State University;

Aspects of the Lithuanian Language. Pro. William Schmalstieg, Pennsylvania

State University;

Lithuanian Folklore and Ethnic History Documentation. Elena Bradunas, American Folklife Center, Library of Congress;

Aspects of Lithuanian Literature. Prof. Birute Cipliauskas, University of Wisconsin;

Current Dissent in Occupied Lithuania. Rev. Casimir Pugevicius, Director, Lithuanian Catholic Religious Aids.

Lithuanian-Americans and non-Lithuanian spouses interested in Lithuanian language, history, literature, and folklore are encouraged to apply. However, applicants must be high school graduates. The entire six days' room and board and educational materials cost \$80 per person. Registration has already commenced. For an application and further information, contact Mindaugas Pleskys, LWYA Communication Center, 5620 So. Claremont Avenue, Chicago, Illinois 60636 as soon as possible.

Organization leaders in Los Angeles pose with Ruta Lee at Ronald Reagan's fund-raising party. From left, first row: V. Paziura, B. Skirius, F. Masaitis, J. Cekanauskas, V. Vidugiris. Second row: Consul V. Cekanauskas, Ruta Lee, Lucille Mazeika, Alex Stigletz, Ella Stigletz. Third row: R. Paskauskas, N. Nyerges, A. Bajalis, A. Mazeika, Dr. R. Giedraitis.

— Los Angeles lietuvių organizacijų pirmininkų bei valdybos narių R. Reagan parėmimo vaišėse pas Rūta Lee-Lowe,

Hollywoode. Iš kairės: I-je eilėje — V. Pažiūra, Balfo pirm., B. Skirienė, L. Resp. klubo sekretorė, F. Masaitis, Alto pirm., sol. J. Čeka uskienė, V. Vidugiris, LSS Brolijos vyr. skautininkas; II-je eilėje: Lietuvos gen. konsulas V. Čekanauskas, Rūta Lee, Liucija Mažeikienė, Liet. Resp. klubo pirm. ir šio renginio organizatorė, Alex Stigletz, Ella Stigletz; III-je eilėje: Rimas Paškauskas, Alto vicepirm. N. Nyerges, Calif. Tautybių Resp. sekr., A. Bajalienė, Birutėčių koresp., A. Mažeika, Tautinės s-gos centro valdybos pirm., ir dr. R. Giedraitis, Gydytojų dr-jos pirm.

Photo by Rūta Skirius

Soviets Demand Stage And Film Propaganda

Theatres Criticized for Obsession With History

While tightening the screws on artists and writers freedom of speech, the CP in Lithuania is demanding that they produce propaganda as their contribution to the "global ideological struggle."

"Theatre—an Ideological Bridgehead," announces the headline of an article by Lionginas Sepetys, secretary of the Central Committee of the Lithuania CP, in the Moscow journal *Sovetskaja Kultura* (Dec. 14, 1979). In the article, Sepetys reproaches the theatres for not being sufficiently propagandistic: "We still haven't learned how to reveal the superiority of our way of life in a distinct and convincing manner. He accuses the Lithuanian theatre of being obsessed with the past: "Don't the posters of our theaters focus too much on the theme of history? Don't some theatres become too much entangled with antiquity?"

Similar complaints were heard at the Congress of the LSSR Theatre Society, on January 21, 1980, in Vilnius. The main speaker, a party stalwart, V. Noreika, pointed out that of the 40 Lithuanian plays produced since 1975, "only 11 directly depict contemporary society." He was also displeased about the avoidance of Soviet plays: "Even the most significant plays from the brotherly republics do not find their way to our stages with sufficient speed." As for the immediate future, Noreika said that the following anniversaries will doubtlessly inspire "important works" in the Lithuanian theatre: "The 110th anniversary since Lenin's birth, the 35th anniversary of the victory against fascist Germany, and the 40th anniversary since the establishment of Soviet Lithuania." (*Literatura ir Menas*, January 26, 1980.)

The first secretary of the Central Committee of the Lithuanian CP, P. Griskevicius, put similar demands before the makers of Lithuanian documentary films. He told them to help the Lithuanian people "to create a strong system of arguments against any phenomena of bourgeois ideology, especially against bourgeois nationalism and Catholic clericalism." This is especially important, he said, at a time when "reactionary imperialists" are trying to revive the "cold war." (*Literatura ir Menas*, January 19, 1980.)

[Material adapted from *ELTA*, March, April, 1980]

EXHIBIT AVAILABLE

A traveling exhibit on the persecution of religion in Lithuania is available from Lithuanian Catholic Religious Aid. It consists of six paper-board panels carrying blown-up photos from Lithuania, showing people and places involved in the story. The panels are light, 2'x5', and can be set up in any combination. The

rest of the exhibit consists of copies of the original *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*, the *Sibiro Maldaknyge*, *Marija, Gelbek Mus!* — *Mary, Save Us!* in various foreign translations, and about 25 publications in various languages about the persecutions in Lithuania. LCRA will pick up the shipping costs. This is an ideal display for schools, churches, ethnic fairs, etc.

HERITAGE YOUTH COMMITTEE ORGANIZES IN LOS ANGELES AREA

On Sunday, April 27, 1980, members of the National Republican Heritage Youth Committee met at the Sportsman Lodge in Los Angeles for the purpose of organizing a California chapter of the Heritage Youth Committee. The meeting was arranged by Mr. Leon Waszak, Secretary of the National Committee.

Following the California Republican Heritage Banquet, the Youth group discussed new ways of attracting young ethnic Americans into the Republican Party structure, registering them as Party members, and having them work for the candidates of their choice. Edgar Kaskla of the Los Angeles area was named the Chairman of the Committee to work along with Raymond Paskauskas, Elizabeth De Balogh, Daina Gudauskas, President of the L.A. Lithuanian Youth Association, Leon Waszak and Steven Ohanesian.

"For many years, the youth of the Republican Party have been represented by the Teen Age Republicans, the College Republicans and the Young Republicans," mentioned Kevin Burke, Executive Director of the National Committee. "The time has come for the young ethnic American to have his/her voice heard in the Republican Party." The group will work along with all Nationality Federations, the state Heritage Council and local College Republican clubs to bring more young people into the Party.

The Youth Committee will meet monthly with the senior Council to establish lines of communication with members from different areas of the state.

At the Republican Primary Victory Party held at the Ambassador Hotel June 3, Congressman Robert K. Dornan [R-Santa Monica] poses with his personal secretary, Gabija Bonatas, a Lithuanian from Los Angeles.

— Kongresmanas R. K. Dornan su sekretore Gabija Bonataite Respublikonų prezidentinio kandidato vaišėse Ambasador viešbutyje, 1980 m. birželio 3 d.

NEW UNDERGROUND MAGAZINE IN LITHUANIA

A new, youth-oriented "literary-philosophical" samizdat magazine, *Pastoge* (The Shelter), was launched in Lithuania recently, according to the *USSR News Brief* (Brussels, No. 2, 1980) In addition, *VYTIS* (The Mounted Knight) emerged last June. The first issue brands the occupier as "enemy number one" and follows with 150 signed complaints about the case of Viktoras Petkus.

Ronald Reagan, Republican candidate for President with Liucija Mazeika [on the right] and Ruta Lee-Lowe, at left.

Ronald Reagan, Respublikonų kandidatas į prezidentus, su lietuvieka [on the left] and Ruta-Lee-Lowe, at right.

ARTIST DESCRIBES MOUNTING "OPPRESSION" IN LITHUANIA

Paulius L. Lantuchas, his wife and daughter arrived in the United States from Lithuania on February 25, 1980. The 34-year old goldsmith, engraver and painter gave an interview to the Lithuanian-language weekly *Teviskes Ziburiai* (Toronto, March 20, 1980), excerpts from which are presented below:

T. Z.—Doesn't your decision to leave occupied Lithuania amount to a pessimistic attitude toward its future?

Lantuchas—Partly, yes. The years go by, and suddenly one realizes that individual artistic fulfillment will be impossible . . . One is afraid to show most of one's work even to people one knows. Leaving Vilnius was not easy . . . But the endless struggle with agencies which try to distort each idea or uncover a dangerous "subtext," finally compels a person to resolve matters in a determined fashion. At present, the atmosphere in the Soviet Union is very tense. It is impossible to foresee what the inevitable change in government leadership will bring, because the actions of the Russian empire always lacked logic. What terrifies me is the possible return of mass reprisals.

T.Z.—Has the situation of the artists changed recently, or does it remain difficult?

Lantuchas—An artist in the Soviet Union is considered a worker of the ideological front. I think that artists can be divided into three categories: the first are complete servants of the state and enjoy all the special privileges. The second group is trying to do a balancing act, in order to preserve a clean conscience. However, each of them faces a moment of truth, when one must move into the first group, or the third one, which refuses to serve the government in any matter or to enter into compromises, and therefore lives in complete isolation as **inner emigres**. Their lives are difficult and complex.

T.Z.—Is there any difference between the situation of the artists in Lithuania and in the Soviet Union proper?

Lantuchas—The situation in the Baltic countries is somewhat better than in the Soviet Union. (Of the three Baltic republics, the Estonian painters' struggle has yielded the best results: the great **esthetic independence from Moscow**.)

In Lithuania, the "avantgarde" art of the 1960s is tolerated at present. This type of art has previously played an important role in the destruction of "socialist realism." At present, unfortunately, a large part of its practitioners have moved over to the group of "servants" (of government) and have taken over the role of watchdogs from the socialist realists.

T.Z.—You were one of the better known goldsmiths of Lithuania. What were your working conditions?

Lantuchas—There are no workshops, tools or materials. Any private manufacturing of jewelry from precious metals is forbidden in the Soviet Union. Designers-

goldsmiths must work for the art collectives. I did work secretly at home; only my large commissions were done with the art **kombinat**, an organization that arranges the official state commissions and also acts as a censor. For this, it receives 25 per cent of the artist's honorarium. There is another difficulty: if one is known as a goldsmith, one almost completely loses the right to participate in the exhibits of paintings, sculpture or graphic arts.

T.Z.—What about discussions, open exchanges of views? Are they possible among artists?

Lantuchas—Open talk on all subjects is possible only among close friends. The exchanges of views that appear in the press are edited in advance and circumvent the essential problems. Everything passes through the filters of censorship and often the discussants even recognize themselves.

T.Z.—Which, in your view, are the most topical problems facing Lithuania today?

Lantuchas—A new law on education was issued in the Soviet Union last year . . . Beginning with the second grade, the Russian language will receive more attention than Lithuanian. Upon graduation from universities and special institutions, our young people will depart for the "spacious fatherland" to improve the wrecked economy, while "brotherly specialists" (i.e. Russians, E.D.) will come to Lithuania. What Moscow was unable to accomplish by force of arms, now it has resolved to complete in a silent and "refined" way.

T. Z.—Was there any discussion in Lithuania about the nuclear power plant?

Lantuchas—"Fraternal" ties with Russia have been strengthened with the beginning of construction of a nuclear power plant in Ignalina. There is talk that none of the Baltic republics will benefit from this power plant—everything will be exported, while we will be left with an increase in radioactivity and in genetic deterioration. Any accident would make a large territory uninhabitable. Isn't Lithuania too small of a country for such experiments? Numbers of the Lithuanian intelligentsia sent a petition to Moscow on this matter, but were told not to meddle in state affairs.

(Excerpted from ELTA, May, 1980)

Economic and Political Situation Deteriorating in Lithuania

The combination of Moscow's invasion of Afghanistan and the Olympic games in Moscow have had nothing but negative repercussions on the Baltic countries.

Firstly, repression of human-rights activists is being stepped up in conditions which can only be characterized as "adverse" to begin with. No sooner do the Lithuanians replace the detained and

exiled members of the Helsinki (human rights) monitoring group, than the Soviets find cause to harass them. The **USSR News Brief** (No. 5, 1980) revealed that Algirdas Statkevicius, a 56-year-old physician, was arrested on February 14, 1980 in Vilnius for violating article 58 of the Soviet Penal Code which pertains to the "production, possession, and dissemination of literature of anti-Soviet character." He has already served seven and one-half years in Gulag camps and psychiatric hospitals, released in 1972, for writing such books as **Critique of the Communist Manifesto**. He is known to have signed the "Balt 45" Memorandum, condemning the Stalin-Hitler Pact, and public protests against the spurious arrests of colleagues.

Another Helsinki member, Mecislovas Jurevicius, was seized in the Siauliai bus terminal for organizing a procession to the Hill of Crosses and, thereby, disturbing the public order.

Secondly, food shortages are increasingly being reported. Workers' strikes have barely been averted in rising dissatisfaction with the food shortages throughout the Soviet Union. Some suggest that food stuffs are being accumulated for Olympic guests; others associate the shortages with the advent of a war, as one woman predicted in a letter to **Draugas**: "Our country is preparing for war, and so we are short of meat . . ."

LITHUANIAN LEGATION

Funding for the Lithuanian legation remains a contested issue among Balts. While the official U.S. State Department intention is to combine all Baltic funds invest them, and redistribute the returns proportionately according to need in Lithuania, Latvia and Estonia, the question of "biological termination" remains unaddressed. (At present, only Lithuanians born in Lithuania during the period of independence are eligible to serve as diplomatic representatives of the Lithuanian community in the United States.)

The most recent House Bill (HR 5407) initiated by the Joint Baltic American National Committee would revise the qualifications to make them more flexible and insure diplomatic status for posterity. However, the State Department is strongly recommending the separation of the funding issue from the representative issue, precluding congressional legislation and the same kind of continuity in Lithuanian affairs as we have been privy to in the past.

Other avenue of directing diplomatic concerns are being looked into, such as the Freedom of Information Act. However, we must not forget that this issue is integrally tied to Lithuania's national standing—for independence without representation is like having a voice without a language—there is no mutually agreed upon means of articulating our interests.

GARBĖS PRENUMERATORIAI:

KODĖL MES TURIME BŪTI LIETUVIAIS?

Garbės prenumeratoriai

Peter Atkočiūnas, DDS, Cicero, IL.
 J. Z. Augustinius, IL.
 Br. Aušrotas, Juno Beach, FL.
 Leo Bagdonas, Santa Cruz, CA
 Pr. Baltuonis, Canada.
 Petras Baltrėnas, Calif.
 Dr. C. K. Bobelis, St. Petersburg, FL.
 A. Braškvs. Canada, Ont.
 D. Brazdžionis, Los Angeles,
 Juozas Briedis, West Bloomfield, Mich.
 Vyt. Čekanauskas, garbės konsulas, Los Angeles.
 H. Bruszauskas, Vokietija.
 R. Cibas, Australija.
 Dr. A. L. Čepulis, Willoughby, OH.
 John Čiurlionis, PA.
 A. Devenis, Santa Monica, Ca.
 Dr. J. Dėdinas, Elmhurst, Ill.
 Vysk. A. Deksnys, Vokietija.
 A. Dičius, Santa Monica, Cal.
 Rev. A. Dranginis, Baltimore, Md.
 Vincas Dovydaitis, San Clemente, Calif.
 Br. Galinis, Norvell, MA.
 J. Girevičius, Ont. Canada.
 Mrs Venice Grantham.
 Paul Gylys, Olympia, Wash.
 E. & L. Jarašiūnai, Santa Monica, CA.
 E. Jonušas, Omaha, Nebr.
 Msgr. F. M. Juras, Putnam, Ct.
 Dr. J. Jurgilas, Rancho Santa Fe, Calif.
 J. Jurkūnas, ILL.
 A. Kantvydas, Canada.
 K. Karuža, Los Angeles, Cal.
 St. Keteriauskas, Los Angeles,
 G. Kazlauskas, Los Angeles, CA.
 Dr. P. Kisielius, Cicero, Ill.
 A. Krisiukėnas, Milton, MA.
 E. Kronas, Canada.
 Msgr J. Kučingis, Los Angeles,
 S. ir J. Kvečas, Santa Monica, Calif.
 J. L. Levickas, Chicago, IL.
 Mary J. Lietuvnikas, Orlando, FL.
 J. Lukas, Orange, CT.
 Dr. J. Mališka, Que., Canada.
 F. Masaitis, La Mirada, CA.
 A. & L. Mažeikos, Marina del Rey, Ca.
 G. Mažulienė, Santa Monica, Calif.
 W. Maker, Burbank, CA.
 W. Markalonis, Reynoldville, Pa.
 Balys Maskeliūnas
 Msgr. L. Mendelis, Baltimore,
 M. Merkevičius, Omaha, NB
 E. Mickeliūnas, Richmond Hill, N.Y.
 Dr. Vyt. Mileris, Livonia, MI.
 Rev. S. Morkūnas, Sioux City, Iowa.
 A. Musteikis, Fallon, NE.
 A. L. Namikas, Glendora, Calif.

Atkelta iš 3 psl.
 Visos rezoliucijos buvo giliai išmąstytos, logiškai suręstos ir gražia lietuvių kalba išreikštos. Jos byloja apie dabartinės lietuvių jaunimo generacijos gyvą lietuvišką sąmonę, įvairių lietuviškos kultūros sričių apimtį. Jos nustebino senesniąją mūsų generaciją savo giliu įvairių lietuvių kultūros sričių pažinimu bei įsisavinimu. Jos tiesiog sužavėjo mus, kad mūsų jaunimas yra taip giliai pajutęs lietuviškos kultūros esmę, ja gyvenęs ir kartu pasiryžęs tą kultūrą ne tik tiktai puoselėti, bet ir jų palikuonims perteikti. Klausantis kongreso jaunimo nutarimų, daug kam akyse sužibėjo ašaros. Ir tarėme savo širdyje: "Dabar, Viešpatie, gali mus šaukti amžinybėn, nes jungtiniai darbo vaisiai susipindėjo visu grožiu". Savo kultūringu santykiu su kraštu išreiškimu, mūsų jaunoji generacija pralenkė senąją, kuri per nelyg blaškosi į kraštutinumus, savo prieštaraujantiuose pareiškimuose nekultūringai užgauliodami vieni kitus. Iš to pelnosi mūsų priešas, o jokios naudos mūsų kraštui.

Pagarba mūsų jaunimo tėvams, auklėtojams, šeštadienio mokykloms, jaunimo organizacijoms, stovykloms bei jaunimo spaudai! Jie savo triūsu bei pasiaukojimu išaugino dabartinio jaunimo lietuvišką sąmonę.
 Kun. P. Celiešius

J. Narbutas, FLA.
 Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA.
 Vl. Pažiūra, Anaheim, Calif.
 Frank Petrauskas, Syracuse, N. Y.
 Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, N.Y.
 Rev. Dr. P. Ragažinskas, Central, N. M.
 Kun. V. Radvina, Clover Valley, Calif.
 V. Raulinaitis, Santa Monica, P. Sakas, Los Angeles, CA.
 J. B. Sabal, Cleveland, Ohio.
 E. ir J. Sinkiai, Santa Monica,
 Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, IL.
 Rev. E. Statkus, Grand Rapids,
 Jonas Talandis, Olympia Fields, TALKA, Hamiltono Lietuvių V. Tamošiūnas, Detroit, MI.
 J. Tamas, Gardena, CA.
 A. Rapšys, Norco, CA.
 Dr. V. B. Sky, Palos Verdes, CA.
 Kun. Th. Palis, Pittsburg, CA.
 Rev. P. Sabulis, Waterbury, Ct
 M. Sarauskas, Winn., Canada.
 Juozas Truskauskas, Los Angeles.
 Rev. Ignas Urbonas, Gary, IN.
 A. Valavičius, IL.
 Vytautas Vidugiris, Palos Verdes, Calif.
 J. Vitėnas, Washington, D.C.
 A. Yutz, Munhall, PA.
 Dr. P. Žemaitis, Conton, MI.
 Slava Žemelytė, Toronto, Canada.

Attractive, Well-informed Recent Publications
BOOKS SUITED AS GIFTS
ENCYCLOPEDIA LITUANICA —
 its past and present. — Printed in Boston: Encyclopedia Lituanica, 395 West Broadway, So. Boston, Mass. 02127.
 Over 3,500 pages of exhaustive, in depth information on Lithuania 6 vols., \$30.00 each.

LITUANISTICS IN ENGLISH
 Dr. Antanas Kučas, **LITHUANIANS IN AMERICA**, their story, told by one of themselves, beginning in 1659 and progressing to and through this Bicentennial. — The author, a Lithuanian and American scholar, traces the personalities and events of importance, the formation of Lithuanian organizational, religious, social, artistic and political life.
 Encyclopedia Lituanica Publishers, Boston, Mass, 1975. 349 p. with index; price \$6.
 The above as well as other Litanistic books are available directly from the Publishers, and also from "Lithuanian Days" Magazine Publishers.

NOTE OUR EXPANDED ENGLISH SECTION. IF YOU SUPPORT THIS CHANGE, SUBSCRIBE FOR YOUR CHILDREN OR YOUR FRIENDS. —Ed.

ALBINAS MARKEVIČIUS
 Apdraudos Agentūra
M. & R. AMERICANA
 Insurance Service, Inc.
 2113 Wilshire Blvd. 393-9801
 SANTA MONICA, CA 90403 828-7525

BALTIC BAKERY
 Juozas ir Aldona Ankai — savininkai
 4627 So. Hermitage CHICAGO, Illinois 60609 Telef. (212) LA3-1510
 2616 W. 69 Street, Chicago, Ill. 60629
 Telefonas: (312) 737-6784
 — ir —
 Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis.

Labai ačiū visiems parėmusiems L.D. žurnalo leidimą —
 A. Skirius, leidėjas

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visl tarnautojai yra lietuviai, bet kiekviename skyrluže galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:
 3% — 8 metų su \$500.00, minimum
 7 1/2% — 6 metų su \$500.00, minimum
 7 1/2% — 4 metų su \$500.00, minimum
 6 3/4% — 30 mėn. su \$500.00, minimum
 6 1/2% — 1 metų su \$500.00, minimum
 Savings Insrđ. to \$40,000 by FSLIC

Drive in facilities.

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSN.
 1447 So. 49th Court
 Cicero, Illinois 60650
 JUOZAS F. GRIBAUŠKAS
 sekretorius
 Tel.: (312) 656-6330 Ir 242-4395

LIETUVIŲ DIENŲ

Žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y. — "Darbininko" adm-ja.
So. Boston, Mass.—S. Minkus
Chicago, Illinois—Balys Brazdžionis
'Gifts International,' 'Parama,'
'Terra,' 'Marginiai.'
Cleveland, Ohio—J. Zilionis
Detroit, Mich.—St. Anthony's Parish
Library
Los Angeles, Cal.—V. Prižgintas
Putnam, Conn.—Immaculate Conception
Convent
Rochester, N.Y.—A. Sabalis
Waterbury, Conn.—"Spauda"
Woodhaven, N.Y.—"Romuva"

ANGLIJOJE

Kew, Surrey—"Dainora"
Bradford, Yorks—Kun. J. Kuzmickis

AUSTRALIJOJE

Adelaide, Edwardstown—A. Kubilius
Melbourne-St. Kilda—F. Sodaitis
Sydney—Kun. P. Butkus
Glen Osmond, S.A.—E. Reisonienė
Mirren, SA.—J. Rupinskas

KANADOJE

London, Ont.—A. Puteris
Toronto, Ont.—V. Aušoras, A. Kuolas,
P. Misevičius
Montreal, Que.—P. Rudinskas (Parish
Library)

ALBINAS KURKULIS

"Stock" Brokeris ir vice prezidentas

Rodman & Renshaw, Inc.

Member New York Stock Exchange
and Other Principal Exchanges

209 S La Salle St., Chicago, Ill. 60604

(312) 332-0560

Skambinti "Collect" is bet kur JAV

KNYGOS

Algirdas Landsbergis, **Muzika Ižengiant**
į neregėtus miestus. Novelės, 224 psl. Iš-
leido Ateities Literatūros Fondas, 1979.
Aplankas Nižo'ės Palubinskienės. Kietais
viršeliais, kaina \$6.

Knygoje yra 7 novelės. Knyga gauna-
ma pas platintojus arba tiesiog iš lei-
dyklos šiuo adresu: Mrs. M. Bajorūnie-
nė, 17689 Goldwin Dr., Southfield, Mich.
49075.

"LIETUVIAI AMERIKOS VAKARUOSE!"

Siūskite metinę prenumeratą \$5.00

Užsakykite LAV savo giminėms bei drau-
gams, gyvenantiems rytinėse ir vidurio
Amerikos valstybėse, tegu susipažįsta su
mūsų veikla ir gyvenimu.

4364 Sunset Blvd., Hollywood, CA 90029

Galima LAV užsisakyti ir patelefonuojant
NO 4-2919

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.

Išlaiko L. Radijo Klubas

Programų koordinatorius Vladas Gilyš

3329½ Atwater Avenue
Los Angeles, CA 90039
Tel. (213)662-6906

BALTIMORE, MD.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10-11 val. ryto
per FM radijo stotį WCAO 104 meg.
Programos vedėjai: **Albertas Juškus**
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, Md. 21227 Tel.: 242-1779

SO. BOSTON, MASS.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais
11:30-12:00 val. 1430 AM iš WWEL
12:10-1:00 val. 1460 AM iš WBET

Petras Viščinis, vedėjas

173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIOJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.
vedama **Stepono ir Valentino Minkų**
girdima sekmadieniais 1 val.-1 val. 30 m.

Boston, Mass.—WNSR-1360

Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzi-
ka, dainos ir Magdūtės pasaka

502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN-8-0489

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Raidžio šeima

7 Programos savaitėje

Monday through Friday 5:30 p.m.-6 p.m.
Saturday & Sunday 8:30-9:30 a.m.
Visos programos is WOPA 1490 kc AM
Programos vedėja **Aldona Daukus-Barcus**
Transliuojama iš nuosavos studijos
WOPA stoties 1490 kc AM—102.7 FM
7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel.: HEmlock 4-2413

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakaro
Visos laidos iš tos pačios stoties
WOPA 1490 AM banga
Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
2646 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629
Phone 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų" programa

kas šeštadienį 12:30 p.p.
1110 AM banga, WTIS stotis
Veda Kazė Brazdžionytė
Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629
Telefonas 312-778-5374
Atstovas St. Petersburg—K. Kleiva
Telef.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI
Isteigta 1949

Girdimi sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 mc

Vedėjas—Juozas Stempužis

4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas (216) 382-9268

DETROIT, MICH.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIOJO VALANDA
2056 CNB Bldg., Detroit, Mich. 48226

WMZK-FM banga 98 mc.
Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį
nuo 8:00 iki 9:00 vakare
Programos rekalais kreiptis:

**Albert Misiunas, 2483 Woodmere, Detroit,
MI 48209, tel. 841-3026; Algis Zapa-
rackas, 4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak,
MI 48072, tel. 549-1982.**

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis, banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8:20-9:00 val. ryto
Išlaiko Radijo Klubas Visais reikalais
kreiptis **Antanas Janušis, 16778 Rougeway
Dr., Livonia, MI 48154. Tel. 421-4696.**

HARTFORD, CONN.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė

WRYM—840 AM
Kiekv. sekmadienį 4:30-5:30 val. p.p.
Programos vedėjas **A Dragūnevičius**
Pranešėjai:
**Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir
Lioginas Kapeckas**
273 Victoria Rd, Hartford, CT 06114
Telefonas: CH 9-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda

girdima kas šešt. 4-5 v.p.p. iš WEVD
stoties New Yorke, 1330 kc AM
taip pat nuo 7-8 v.v., 97.9 FM banga
Direktorius—**Dr. Jokubas J. Stukas**
234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060
Tel. (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki
10 v. ryto š WHBI stoties 105.9 FM banga

ROMAS KEZYS

217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364
Telefonas: 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Pennsylvania

Pittsburgh, PA — WPIT-730 kc.
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.
Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai

Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIOJO PROGRAMA

"LEISKIT Į TĖVYNĘ"

Lithuanian Broadcasting SPA

Kiekvieną rėnesio antrą, trečią ir ketvirtą
sekmadienį nuo 9:30 iki 10:00 ryto
iš radijo stoties KGUS—FM 97.5 banga
Programos vedėja **Salomėja Smaišienė**
204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71901
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, N.Y.

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto
Stotis: WXXI-FM 91.5 mc
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas
Klubo valdyba: **Al Gečas, pirm., R. Kirš-
teinas, vicepirm., J. Krokytė, sekr., Ruta
Ilgūnaitė, išd., L. Laukaitienė, narė.**
320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės Balsas

Sekmadieniais 8-9 val. vak.
Ved. **Viktoras Vaitkus**
10 John St., Waterbury, Ct. 06708
Tel. 756-5173 — 754-8780

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną tračiadienį nuo 11 val. v.
CFMB stotis—Banga 1410
Programos vedėjas **L. Stankevičius**
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

TORONTO, ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30-2:00 po pietų
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas **Jonas R. Simanavičius.**
614 Tedwyn Dr.
Mississauga, Ont., Canada
L5A 1K2
Tel. (416) 275-3134

ROMA, ITALIA

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku
41.15 ir 50.34 metrų bangomis
Vedėjas **Dr. J. Gailius**
Circonvallazione NOMENTANA 162

VATIKANAS, ITALIA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų
Vedėjas: **Kun. Dr. V. Kaziūnas**
Adresos: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO

LIETUVIAI TELEVIZIOJE

Isteigta 1966

WCIU-TV Channel 26

Sekmadieniais 8:30
5845 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60634
Tel. (312) 778-2100
Tollus Šlutas, vald. pirm.